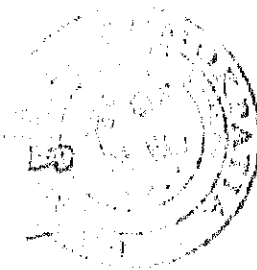

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

ΤΟ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ 16ο ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 10 Ιουνίου 2020, με δικαστές τους: Χαράλαμπα Πέππια, Εφέτη Δ.Δ., που άσκησε καθήκοντα Προέδρου δυνάμει της 4/2020 Πρόξης του Προέδρου του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, Ευάτратιο Βαρβαρίδη, Καλλιόπη Θεοδωράτου (εισηγήτρια), Εφέτες Δ.Δ. και γραμματέα την Παναγιώτα Πανουργιά

για να δικάσει την προσφυγή με αριθμ. καταχ. ΠΡ 427/2-5-2019 της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΕΛ.ΤΕΚ. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο ΕΛ.Τ.Ε.Κ. ΑΕ» που εδρεύει στην Αθήνα Φιλιππίδη 7 και Περρικού, νομίμως εκπροσωπούμενης, η οποία παραστάθηκε με δήλωση κατ' άρθρο 133 παρ.2 του Κ.Δ.Δ. του πληρεξουσίου δικηγόρου Ευάγγελου Πετρόπουλου,

κατά της Ανεξάρτητης Αρχής με την επωνυμία «ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Πατησίων και Κότσικα αρ. 1α), η οποία παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο Στέφανο Δελατόλα.

Κατά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο άκουσε τους διάδικους που παραστάθηκαν στο ακροατήριο και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά,

Ακολούθως, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα, σκέφτηκε κατά το νόμο.

Η κρίση του είναι η εξής:

1.Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (σχ. το με κωδικό πληρωμής 272510425959 0624 0024 ηλεκτρονικό παράβολο) ζητείται να ακυρωθεί η με αρ. 647/2017 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, κατά το σκέλος αυτής που διαπιστώθηκε ότι η προσφεύγουσα ανώνυμη εταιρεία παραβίασε τις

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (Α' 278) και του άρθρου 85 ΣυνθΕΟΚ και ήδη του άρθρου 101 παρ. 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), με την συμμετοχή της σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη περί κατανομής αγορών και νόθευσης διαγωνισμών στο τομέα των δημοσίων έργων, κατά το χρονικό διάστημα όπως ειδικότερα εξειδικεύεται από 13.9.1989 έως 2.10.1990 και από 13.10.1995 έως 4.3.1996 (ενιαία και διαρκή παράβαση), για την οποία δεν επιβλήθηκε κύρωση, επειδή κρίθηκε ότι η σχετική εξουσία της Επιτροπής Ανταγωνισμού είχε παραγραφεί. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 4.3.2019 και συνεπώς η υπό κρίση προσφυγή που κατατέθηκε στις 2.5.2019 ασκήθηκε εμπροθέσμως καθώς και νομιμότητας, ελέγχεται δε, περαιτέρω ως προς τις λοιπές προϋποθέσεις του παραδεκτού αυτής.

2.Επειδή, το άρθρο 51 του ν. 3959/2011 «Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού» (ΦΕΚ Α' 93/20.04.2011) ορίζει ότι από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (20-4-2011) καταργείται ο ν. 703/1977 (Α' 278) καθώς και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Περαιτέρω, το άρθρο 30 του ν. 3959/2011 ορίζει ότι : «1.Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από την κοινοποίησή τους. 2...3.Δικαίωμα προσφυγής έχουν: α)οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, κατά των οποίων εκδόθηκε η απόφαση β) εκείνος που υπέβαλε καταγγελία για παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου γ) το Δημόσιο δια του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας δ) οποιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον.4...5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ Δ Δ.». Εξάλλου, η παρ. 1 του άρθρου 64 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), ορίζει ότι : «Προσφυγή μπορεί να ασκήσει εκείνος : α) ο οποίος έχει άμεσα, προσωπικό και ενεργώς έννομο συμφέρον ή β) στον οποίο αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα από ειδική διάταξη νόμου». Περαιτέρω, η παρ. 1 του άρθρου 63 του ίδιου ως άνω Κώδικα ορίζει ότι: «Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται σε ειδικές διατάξεις του Κώδικα, οι εκτελεστές ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις, από τις οποίες δημιουργούνται κατά νόμο διοικητικές διαφορές ουσίας υπόκεινται σε προσφυγή». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

πρασφυγή κατά αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μπορεί να ασκήσει εκείνος κατά του οποίου εκδόθηκε η απόφαση, ήτοι ο πληττόμενος από αυτήν, υπό την έννοια ότι διατηρεί άμεσα, προσωπικά και ενεστώως έννομο συμφέρον, το οποίο απορρέει από διατάραξη σχέσης ή κατάστασης η οποία εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του δικαίου του ανταγωνισμού, το έννομο δε, αυτό συμφέρον συναρτάται με την βλάβη (υλική ή ηθική) την οποία η προσβαλλόμενη απόφαση ενδεχομένως προκαλεί εξαιτίας των συνεπειών της για τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά, όπου ο θιγόμενος δραστηριοποιείται και υπό την έννοια ότι η ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης είναι ικανή, ως εκ του αποτελέσματός της, να προσταρίσει όφελος σε εκείνον που άσκησε την πρασφυγή (σχ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - πλέον ΔΕΕ - της 13ης Ιουλίου 2000, C 174/99 P, Κοινοβούλιο κατά Richard, Συλλογή 2000, σ. I 6189, σκέψη 33, και της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, C 97/08 P, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I 8237, σκέψη 33, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - πλέον Γενικό Δικαστήριο - της 17ης Μαΐου 2011, T 343/08, Arkema France κατά Επιτροπής, σκέψη 41 και της 28ης Σεπτεμβρίου 2004, T 310/00, MCI κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σκέψη 44). Περαιτέρω, η παρ. 4 του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016 όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την παρ.3 άρθρου 235 Ν.4635/2019 (ΦΕΚ) ορίζει ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: α) ...β)...γ) ... γ) 3959/2011 εάν, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. , η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού».

3.Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση με αφορμή δημοσιεύματα της εφημερίδας «Καθημερινή» τα οποία κατατέθηκαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού με αρ. πρωτ. _____ του _____ της 16.3.2010 και της εφημερίδας « _____ » της 20.2.2008 καθώς και διαμαρτυρίες προερχόμενων από αναθέτουσες αρχές και από εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των δημοσίων έργων, αποφασίσθηκε το έτος

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

2013 από την Επιτροπή Ανταγωνισμού η διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας σε διαγωνισμούς δημοπράτησης δημόσιων έργων υποδομής για ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 (ή / και του άρθρου 1 του ν. 703/1977), περί «Προστασίας του Ελεύθερου Ανταγωνισμού», όπως ισχύει, καθώς και του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου, διαπιστώθηκε εκτός των άλλων, η τέλεση μιας ενιαίας και διαρκούς παράβασης με αφετηρία το έτος 1989, απώτατο χρόνο κατά τον οποίο με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία οι συμπράττουσες επιχειρήσεις είχαν καταρτίσει κοινό σχέδιο δράσης και είχαν συστηματοποιήσει τις επαφές και τις συνεννοήσεις τους με στόχο την αποτελεσματικότερη κατανομή των έργων της περιόδου αυτής έως 14.12.2000, οπότε χρονολογείται το τελευταίο διαθέσιμο αποδεικτικό στοιχείο αναφορικά με την υλοποίηση των παρανόμως συμφωνηθέντων. Ειδικότερα, με την προσβαλλόμενη πράξη διαπιστώθηκε ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στην ως άνω σύμπραξη ανάγεται σε κατ' εξακολούθηση δράση από 13.9.1989 έως 2.10.1990 και από 13.10.1995 έως 4.3.1996 (σελ.205-209). Ενόψει των διαπιστώσεων αυτών, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εκτιμώντας ότι έχει την σχετική αρμοδιότητα περί απόδοσης στους φερόμενους υπαίτιους των παραβάσεων που στοιχειοθετήθηκαν ανεξάρτητα από το χρόνο τέλεσής τους ή το χρόνο παύσης τους και κυρίως ανεξάρτητα από την πάροδο του χρόνου παραγραφής του δικαιώματος της Επιτροπής να επιβάλλει για την αιτία αυτή κυρώσεις, εξέδωσε τελικώς την προσβαλλόμενη απόφαση, επικαλούμενη ότι διαθέτει προς τούτο «έννομο συμφέρον». Και τούτο διότι η διαπίστωση παρελθουσών παραβάσεων επιτρέπει την αυστηρότερη τιμωρία των παραβατών σε περίπτωση υποτροπής στο μέλλον και λειτουργεί απαιτητικά έναντι των άλλων επιχειρήσεων, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των συναλλασσόμενων στην αποτελεσματικότητα των κανόνων του ανταγωνισμού.

4.Επειδή, η προσβαλλόμενη απόφαση με το προαναφερόμενο περιεχόμενο που δημοσιεύθηκε κατά Νόμο στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Β939/20-3-2019) και βρίσκεται αναρτημένη στον οικείο ιστότοπο της καθ' ής Επιτροπής Ανταγωνισμού, παράγει δυσμενή έννομα αποτελέσματα, ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα της προσφεύγουσας και κυρίως την εργοληπτική

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

ικανότητα αυτής στο πεδίο ανάθεσης και εκτέλεσης τεχνικών δημοσίων ή ιδιωτικών έργων στο οποίο δραστηριοποιείται. Και τούτο διότι τόσο η Οδηγία 2014/24/ΕΕ, όσο και ο ν.4412/2016 (ΦΕΚ Α 147/8.8.2016) προβλέπουν την δυνατότητα κάθε αναθέτουσας αρχής να αποκλείει στο προσυμβατικό στάδιο δημοσίων συμβάσεων τον υποψήφιο εκείνο, για τον οποίο ανακλύπτουν επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι συνήψε στο παρελθόν συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η δυνατότητα δε, αυτή απασχολεί στο να αποτρέψει την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων σε οικονομικούς φορείς αμφιβόλου αξιοπιστίας και ακεραιότητας. Η διαπίστωση δε, της αξιοπιστίας και ακεραιότητας του εκάστοτε οικονομικού φορέα συναρτάται με την γνώση εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής της συνολικής συμπεριφοράς αυτού, σε σχέση με την σύναψη συμφωνιών, στρεβλωτικών του ανταγωνισμού και τούτο, διαχρονικά, όχι δηλαδή μόνο στο πλαίσιο του εκάστοτε διαγωνισμού (ΕΑ ΣτΕ 40/2020). Ενόψει αυτών, η έκδοση της προαναλλόμενης απόφασης, η οποία ενέχει παράλληλα ηθική αποδοκιμασία (μομφή) της συμπεριφοράς που αποδίδεται στην προσφεύγουσα πλήττει συγχρόνως την φήμη και την αξιοπιστία της στην αγορά, αφού το περιεχόμενο της αποκτά, κατά τα προαναφερθέντα, ευρεία δημοσιότητα. Επομένως, η προαναλλόμενη απόφαση που εκδόθηκε κατόπιν ελέγχου κανόνων συμπεριφοράς της προσφεύγουσας στο πεδίο του ανταγωνισμού και απασχολεί πρωτίστως στην αποδοκιμασία αυτής ως «παραβάτη» της κείμενης νομοθεσίας, επάγεται κατά νόμο έννομες συνέπειες και δεν στερείται ως εκ τούτου εκτελεσταύ χαρακτήρα, δεδομένου ότι η Διοίκηση αξιολογώντας ως παραβατική την συμπεριφορά της προσφεύγουσας, την καταλογίζει σε αυτήν, στοχεύοντας πρωτίστως να την εξαναγκάσει στο μέλλον σε πιστή εφαρμογή των κανόνων της κείμενης νομοθεσίας (πρβλ. 2480/2014 σκ.11). Ενόψει αυτών και δεδομένου ότι η προαναλλόμενη απόφαση επάγεται δυσμενείς έννομες συνέπειες στο πρόσωπο της προσφεύγουσας προς την οποία απευθύνεται και την οποία άλλωστε αφορά, η υπό κρίση προσφυγή ασκήθηκε παραδεκτικώς και τούτο μετ' εννόμου συμφέροντος, το οποίο συντρέχει τόσο κατά τον χρόνο έκδοσης της προαναλλόμενης πράξης, όσο και κατά το χρόνο άσκησης και συζήτησης της

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

υπό κρίση προσφυγής. Αντίθετη εκδοχή θα αποστερούσε την προσφεύγουσα από το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας για την ακύρωση βλαπτικής των ενδόνων συμφερόντων της, απόφασης, απορριπτομένων ως αβασίμων όλων των περι του αντιθέτου ισχυρισμών της καθ' ης. Συνεπώς, η υπό κρίση προσφυγή που είναι τυπικά δεκτή, πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω ως προς την νομική και ουσιαστική βασιμότητά της.

5.Επειδή, στο άρθρο 1 παρ 1 του ν.703/1977 (ΦΕΚ Α 278), ορίζεται ότι : «Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού, ιδία δε αι συνιστάμενοι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) τον περιορισμόν ή τον έλεγχον της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) την κατανομήν αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) την, κατά τρόπο δυσχεραίνοντα την λειτουργίαν του ανταγωνισμού, εφαρμογήν εν τω εμπορίω άνισων όρων δι' ισοδυνάμους παροχάς, ιδία δε την αδικαιολόγητον άρνησιν πωλήσεως, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, ε) την εξάρτησιν συνάψεως συμβάσεων εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, αι οποίαι, κατά την φύσιν των ή συμφιώνως προς τας εμπόρικας συνήθειας, δεν συνδέονται μετά του αντικείμενου των συμβάσεων τούτων». Εξάλλου, στο άρθρο 81 παρ.1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (πρώην άρθρο 85) αναφέρονται τα εξής: «1.Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, πρόσθετων παραχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών». Εξάλλου, στη Συνθήκη για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ορίζεται στα άρθρα 101 ότι: «1. Είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύναται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς, και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) στην εφαρμογή άνωτων όρων επί ισοδυνάμων παραχών, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, πρόσθετων παραχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών».

Β.Επειδή, κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων, κάθε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων που έχει είτε ως αντικείμενο, είτε ως εν δυνάμει αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού είναι απαγορευμένη. Περαιτέρω, οι έννοιες «συμφωνία», «αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων» και «εναρμονισμένη πρακτική» καταλαμβάνουν, από υποκειμενική άποψη, μορφές συμπαιγνίας που έχουν την ίδια φύση και διακρίνονται μόνον ως προς την ένταση και τις μορφές υπό τις οποίες αυτές εκδηλώνονται. Ειδικότερα, για να υπάρχει συμφωνία, αρκεί οι οικείες επιχειρήσεις να έχουν σχηματίσει κοινή βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά, η καθεμία στο πλαίσιο του τομέα δραστηριότητάς της, κατά

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

καθορισμένο τρόπο. Από την άποψη αυτή, σημασία δεν έχει η μορφή με την οποία εκδηλώνεται η βούληση και ο συντονισμός της δράσης των ενεχόμενων επιχειρήσεων, ούτε αν έχει καταρτισθεί έγκυρη και δεσμευτική σύμβαση, κατά τους όρους του εθνικού δικαίου, ούτε αν οι ενεχόμενες επιχειρήσεις έχουν σχηματίσει την αντίληψη ότι, ως εκ της φύσεως των μεταξύ τους επαφών και συνεννοήσεων έχουν νομική, εν ταις πράγμασι, ή ηθική υποχρέωση να τηρήσουν τα συμφωνηθέντα αλλά το περιεχόμενό της κοινής βούλησης. Εναρμονισμένη δε πρακτική συνιστά κάθε μορφή συμπεριφοράς, η οποία, χωρίς να συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία μιας συμφωνίας ή να έχει φθάσει μέχρι του σημείου πραγματοποίησης μιας καθαυτή συμφωνίας, υποβοηθά, ή επιτρέπει το συντονισμό της συμπεριφοράς των ενεχόμενων επιχειρήσεων, κατ' απόκλιση από την αρχή, κατά την οποία κάθε επιχειρηματίας οφείλει να καθορίζει κατά τρόπο αυτόνομο την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει εντός της αγοράς και τους όρους που προτίθεται να επιφυλάξει στην πελατεία του, και, υποκαθιστώντας την ενσυνείδητη πρακτική συνεργασία των επιχειρήσεων αυτών έναντι των κινδύνων του ανταγωνισμού, επιτρέπει την αποκρυστάλλωση κεκτημένων καταστάσεων, σε βάρος της αποτελεσματικής ελευθερίας κυκλοφορίας των αγαθών και υπηρεσιών μέσα στην εθνική αγορά, και αποσπεί τους καταναλωτές από την πραγματική δυνατότητα να επωφεληθούν ευνοϊκότερων όρων συναλλαγής, που θα τους προσφέρονταν υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού και την πραγματική ελευθερία να επιλέγουν τους προμηθευτές τους. Ακόμα, σημασία δεν έχει η μορφή με την οποία εκδηλώνεται η κοινή (ή εναρμονισμένη) βούληση των συμπρακτασών επιχειρήσεων αλλά το περιεχόμενό της, που μπορεί να τεκονύπτει τόσο από τις ρήτρες μιας σύμβασης, όσο και από τις αντίστοιχες εκδηλώσεις συμπεριφοράς των οικείων επιχειρήσεων που παρέχουν είτε ευθέως, είτε εμμέσως ενδείξεις για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της σύμπραξης. Ειδικότερα, ενδείξεις μπορούν επίσης να συναχθούν, εμμέσως, από την παράλληλη συμπεριφορά των ενεχομένων επιχειρήσεων, αν από τις εξηγήσεις που παρέχουν οι τελευταίες δεν αποδεικνύεται άλλη εύλογη ερμηνεία της συμπεριφοράς αυτής. Εκδηλώσεις συμπεριφοράς που παρέχουν ευθέως ενδείξεις για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της σύμπραξης μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, εγγραφές και

υ

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

στοιχεία από τα εμπορικά ή φορολογικά βιβλία των επιχειρήσεων, εσωτερικά έγγραφα, ανακοινώσεις, αλληλογραφία, και εν γένει κάθε μορφής δήλωση ή ανακοίνωση βούλησης ή παράστασης, προκειμένου δε περί οριζοντίων συμπράξεων και οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών ή και επαφές με ανταγωνιστές ή συνεργάτες τους, εφόσον κατά τις επαφές αυτές η επιχείρηση δεν αποστασιοποιήθηκε ρητά. Εξάλλου, ενδείξεις συμμετοχής μιας επιχείρησης σε απαγορευμένη σύμπραξη μπορεί να συναχθούν ακόμη και από στοιχεία που δεν αναφέρονται άμεσα σε αυτήν, αλλά σε άλλα μέλη της απαγορευμένης σύμπραξης. Περαιτέρω, το δικαστήριο της ουσίας, που ελέγχει την κρίση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, υποχρεούται, εφαρμόζοντας τις περί αποδείξεως διατάξεις (άρθρα 144 επ.) του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, ΦΕΚ Α' 97) να σχηματίζει πλήρη και βέβαιη δικανική πεποίθηση για τη διάπραξη της παράβασης. Προς τούτο δε, δεν απαιτείται άμεση απόδειξη του καθενός από τα περιστατικά που την συγκροτούν, παρά αρκεί από την συνολική και όχι μεμονωμένη και αποσπασματική εκτίμηση των κατ' ιδίαν αποδεικτικών μέσων να προκύπτουν σαβάρες και συγκλίνουσες ενδείξεις, οι οποίες, έστω και αν αυτοτελώς εξεταζόμενες είναι ανεπαρκείς, συνεκτιμώμενες αρκούν για να στηρίξουν δικαστικό τεκμήριο περί την συνδρομή περιστάσεων που (συνεκτιμώμενες και αυτές) στοιχειοθετούν (άμεσα ή έμμεσα, δια της συναγωγής περαιτέρω δικαστικού τεκμηρίου) την διάπραξη της παράβασης. Εξάλλου, έστω και αν το νόμιμο βάρος απόδειξης της παράβασης φέρει η Επιτροπή, τα πραγματικά στοιχεία τα οποία επικαλείται η μία πλευρά μπορεί να είναι ικανά να υποχρεώσουν την άλλη πλευρά να παράσχει μια εξήγηση ή αιτιολογία, ελλείψει της οποίας να επιτρέπεται να συναχθεί ότι η πρώτη πλευρά ανταποκρίθηκε στην υποχρέωσή της. Επομένως, και αν ακόμη τα περιστατικά που επικαλείται η Επιτροπή δεν αρκούν, αυτά και μόνα, για την συναγωγή δικαστικού τεκμηρίου, η τέλεση της παράβασης μπορεί να θεωρηθεί αποδεδειγμένη, αν τα περιστατικά αυτά αρκούν για να θεμελιώσουν υποχρέωση της ενεχόμενης επιχείρησης να παράσχει μια πειστική εναλλακτική εξήγηση για την συμπεριφορά της και αυτή δεν ανταποκριθεί επιτυχώς στην υποχρέωση αυτή. Η κατά τα ανωτέρω απόδειξη δια δικαστικού τεκμηρίου δεν συνιστά αντιστροφή του βάρους απόδειξης αλλά ρύθμιση η οποία αφορά την

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, στηριζόμενη στα διδάγματα της κοινής πείρας και δεν παραβιάζει το κατοχυρωμένο από το άρθρο 6 παρ. 2 της Ε.Σ.Δ.Α. τεκμήριο αθωότητας, το οποίο δεν αποκλείει την προσφυγή σε πραγματικά ή νομικά τεκμήρια, παρά επιβάλλει τον περιορισμό τους σε λογικά όρια, ενόψει της σοβαρότητας του διακυβεύματος και της ανάγκης σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας (σχ. ΣτΕ 1036/2016, 3103/2015, 3859/2014).

7.Επειδή, με τα άρθρα 14 και 25 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ Α' 93/20.4.2011) για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, θεσπίστηκαν οι αρμοδιότητες και εξουσίες της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Οι διατάξεις αυτές, οι οποίες είναι διαδικαστικού χαρακτήρα και έχουν εφαρμογή κατά το κρίσιμο χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης, ορίζουν ειδικότερα ότι: «Άρθρο 14. Αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού. 1.Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων άλλων αρχών που ορίζονται με σχετική διάταξη νόμου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αρμόδια για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 2. Ιδίως, η Επιτροπή Ανταγωνισμού: α) Διαπιστώνει αν υφίσταται παράβαση των άρθρων 1 και 2 και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λαμβάνει τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 25.β) Εγκρίνει ή απαγορεύει, κατά τα άρθρα 7 και 8, την πραγματοποίηση συγκέντρωσης επιχειρήσεων που γνωστοποιείται σε αυτή κατά το άρθρο 6. Σε περίπτωση που η συγκέντρωση έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου ή των σχετικών αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, βάσει των άρθρων 7 και 8, μπορεί να λάβει μέτρα, κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 9. Μπορεί να επιτρέψει παρέκκλιση από την υποχρέωση αναστολής της πραγματοποίησης της συγκέντρωσης επιχειρήσεων, κατά τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 9.γ) Λαμβάνει κάθε απολύτως αναγκαίο κανονιστικό μέτρο που αποσκοπεί στη δημιουργία συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 11.δ) Απειλεί ή και επιβάλλει τα πρόστιμα και τις άλλες κυρώσεις, όπως ορίζεται στις ειδικότερες διατάξεις. ε)Λαμβάνει προσωρινά μέτρα κατά τις παραγράφους 9 και 10 του άρθρου 8 και ασφαλιστικά μέτρα κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 25.στ) Επιτρέπει, με απόφαση της Ολομέλειας,

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

την εξαίρεση συμπτύξεων κατά κατηγορίες, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 1.ζ) Ανακαλεί με απόφαση της Ολομέλειας το ευεργέτημα της απαλλαγής: η) Συλλέγει, επεξεργάζεται και αξιολογεί, τηρώντας το καθήκον της εχεμύθειας, τα αναγκαία για την εκπλήρωση της αποστολής της στοιχεία και πληροφορίες, σύμφωνα με τα άρθρα 38 και 39. θ)...ι)... Άρθρο 25.Εξουσίες της Επιτροπής επί παραβάσεων.1.Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, ύστερα από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, διαπιστώσει παράβαση των άρθρων 1, 2 και 11 ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με απόφαση της, διαζευκτικά ή σωρευτικά, μπορεί: α) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1 και 2 του παράnten ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον, γ) να επιβάλει μέτρα συμπεριφοράς ή διορθωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης, ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής. Μέτρα διορθωτικού χαρακτήρα επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνο στην περίπτωση που είτε δεν υφίστανται εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είτε όλα τα εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είναι ενδεχομένως επαχθέστερα από τα μέτρα διορθωτικού χαρακτήρα, δ) να επιβάλει πρόστιμο κατά την παράγραφο 2α στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση ή που δεν εκπληρώνουν αναληφθείσα από τις ίδιες δέσμευση η οποία έχει καταστεί υποχρεωτική, σύμφωνα με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατ' εφαρμογή της παραγράφου 6, ε) να απειλήσει πρόστιμο κατά την παράγραφο 2α ή την παράγραφο 2β ή και τα δύο σε περίπτωση συνέχισης ή επανόληψης της παράβασης, στ) να επιβάλει το επαπειλούμενο πρόστιμο κατά την παράγραφο 2α ή την παράγραφο 2β ή και τα δύο όταν με απόφαση της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανόληψη της παράβασης ή η παράλειψη εκπλήρωσης αναληφθείσας από τις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων δέσμευσης, η οποία έχει καταστεί υποχρεωτική με απόφαση κατ' εφαρμογή της παραγράφου

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

6....».Ακολούθως, το άρθρο 42 του ίδιου ως άνω Νόμου με τίτλο «Παραγραφή για την επιβολή κυρώσεων» ορίζει ότι:«1.Οι παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος νόμου που παρέχουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την αρμοδιότητα να επιβάλει κυρώσεις υπόκεινται σε πενταετή προθεσμία παραγραφής. 2.Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα διάπραξης της παράβασης. Ωστόσο, αν μια παράβαση είναι διαρκής ή έχει διαπραχθεί κατ'εξακολούθηση, η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα παύσης της παράβασης. 3.Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων διακόπτεται από κάθε πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία αφορά στη διερεύνηση ή σε διαδικασίες κατά της συγκεκριμένης παράβασης. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει από την ημερομηνία κοινοποίησης της πράξης σε μια τουλάχιστον επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που μετείχε στην παράβαση. (...)4...5...6...7...».Εξάλλου, στην εισηγητική έκθεση του άρθρου 42 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ Α 93), αναφέρεται ότι με το άρθρο 42 επιτυγχάνεται η κάλυψη ενός σημαντικού κενού με την εισαγωγή διάταξης περί πενταετούς παραγραφής των παραβάσεων των διατάξεων του παρόντος νόμου που παρέχουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την αρμοδιότητα να επιβάλλει κυρώσεις, κατά το πρότυπο του ευρωπαϊκού δικαίου (Κανονισμός 1/2003) και της συντριπτικής πλειοψηφίας των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαθέτουν ρητές διατάξεις παραγραφής. Η εισαγωγή της παραγραφής θα αυξήσει την ασφάλεια δικαίου και θα επιτρέψει και στην Επιτροπή Ανταγωνισμού να στρέψει την προσοχή της σε παρούσες και όχι παρελθούσες πέραν της πενταετίας παραβάσεις του ανταγωνισμού. Είναι αυτονόητο ότι η έναρξη του χρόνου παραγραφής επί διαρκών παραβάσεων ή παραβάσεων κατ'εξακολούθηση, άρχεται από την παύση της παράβασης και όχι από το χρόνο έναρξης αυτής. Τέλος, οι διατάξεις του ως άνω άρθρου 42 του ν. 3959/2011, (ΦΕΚΑ 93), σύμφωνα με ρητή πρόβλεψη του άρθρου 50 παρ. 6 του ίδιου νόμου, καταλαμβάνουν μόνο τις παραβάσεις που έχουν τελεσθεί πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου και δεν έχουν καταστεί έκκρεμεις ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά την έναρξη ισχύος του .

17

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

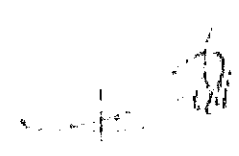
Β.Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της βιογραφίας προκύπτουν τα εξής: Η προσφεύγουσα με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΕΛ.Τ.Ε.Κ. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «ΕΛ.Τ.Ε.Κ. Α.Ε.» ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1949 και δραστηριοποιείται στο τομέα εκτέλεσης δημοσίων και ιδιωτικών έργων. Κατέχει εργοληπτικό πτυχίο 3ης τάξης από το 2003, ενώ την περίοδο 1988-2002 κατείχε πτυχίο 2' τάξης. Πρόεδρος και Δ/νων Σύμβουλος αυτής είναι ο

Με αφορμή δημοσιεύματα εφημερίδων που περιήλθαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις (με αρ. πρωτ. και διαμαρτυρίες από αναθέτουσες Αρχές και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των δημοσίων έργων, αποφασίσθηκε το

έτος 2013 από την Επιτροπή Ανταγωνισμού η διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας σε διαγωνισμούς δημοπράτησης δημόσιων έργων υποδομής για ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου του άρθρου 1 του ν. 703/19771 ή/και του ν. 3959/2011, περί «Προστασίας του Ελεύθερου Ανταγωνισμού», όπως ισχύει, καθώς και του άρθρου 85 ΣυνθεΟΚ και ήδη άρθρου 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Στο πλαίσιο της έρευνας αυτής, διενεργήθηκαν στις 12.02.2013, 13.02.2013, 21.02.2013, 27.02.2013, 28.02.2013, 16.05.2013 και 25.01.2017 ακριβιστικοί επιτόπιοι έλεγχοι, βάσει του άρθρου 39 του ν. 3959/2011 σε δώδεκα (12) εταιρίες του κλάδου, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η προσφεύγουσα, ήτοι στις ΤΕΡΝΑ Α.Ε., ΜΟΧΛΟΣ ΑΕ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε, ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε, ΙΝΤΡΑΚΑΤ, ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ, ΑΕΓΕΚ ΑΕ, ΑΕΓΕΚ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε, J&P ΑΒΑΞ ΑΕ, ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ Α.Ε, ΑΘΩΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ και ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΑΤΕ, κυρίως κατόχους πτυχίου 7^{ης} τάξης καθώς και σε δύο Συνδέσμους τεχνικών εταιριών, τον ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΣΑΤΕ) και στον ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΤΑΞΕΩΝ (ΣΤΕΑΤ). Παράλληλα, στις 21.02.2013 οι εταιρίες ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε., ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε. και ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε. υπέβαλαν αίτηση υπαγωγής σε πρόγραμμα επιείκειας. Η αίτηση αυτή συνοδευόταν από την απαιτούμενη δήλωση στην οποία περιγράφονταν συνοπτικά οι πρακτικές που ακολουθούνταν από εργοληπτικές εταιρείες στο

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

πλαίσιο λειτουργίας οριζόντιας καρτελικής σύμπραξης, με σκοπό την χειραγώγηση διαγωνισμών δημοσίων έργων την περίοδο 2011-2012, αλλά και την περίοδο 1989-2000. Ακολούθως, κατά τα έτη 2014-2016 στάλθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού σειρά επιστολών παροχής στοιχείων σε αναθέτουσες Αρχές κατασκευής δημοσίων έργων καθώς και σε φορείς, επιχειρήσεις και τους συνδέσμους τους για τη συλλογή απαραίτητων για τον αυτεπάγγελτο έλεγχο στοιχείων, ενώ παράλληλα κλήθηκαν στα γραφεία της Υπηρεσίας για την παραχή εξηγήσεων εκπρόσωποι και στελέχη των φερόμενων ως εμπλεκομένων εταιρειών. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου το 2016, κοινοποιήθηκε σε (60) εργοληπτικές εταιρείες, ελληνικές και αλλοδαπές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό κλάδο και συμμετείχαν σε διαγωνισμούς δημοσίευσης δημοσίων έργων υποδομής κατά την περίοδο 1989-2012, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, προς την οποία η σχετική κοινοποίηση διενεργήθηκε στις 17.5.2016, η υπ' αρ. 2941/2016 εισήγηση της εισηγήτριας Λευκοθέας Ντέκα, με κλήση ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού για τη συζήτηση της υπόθεσης στις 21.7.2016. Παράλληλα, κινήθηκε διαδικασία διευθέτησης διαφορών, η οποία ολοκληρώθηκε με την έκδοση της υπ' αρ. 642/2017 απόφασης Διευθέτησης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία διαπιστώθηκε, μεταξύ άλλων, ότι κατά την περίοδο 1989-2000 οι εταιρείες ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε, J&P - ΑΒΑΞ Α.Ε, ΑΘΗΝΑ Α.Τ.Ε, ΕΤΕΘ Α.Ε, ΤΕΡΝΑ Α.Ε, ΑΕΓΕΚ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε, ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε, ΘΕΜΕΛΗ Α.Ε και ΕΚΤΕΡ Α.Ε. είχαν υιοθετήσει, όπως οι ίδιες αποδέχθηκαν, καθενιά κατά το χρόνο συμμετοχής της ένα κοινό σχέδιο κατανομής και χειραγώγησης διαγωνισμών δημοσίων έργων μέσω ιδίως του προσδιορισμού, πριν την κατάθεση των οικονομικών προσφορών, του μειοδότη και την υποβολή προσφορών κάλυψης, και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μέσω του προσδιορισμού εκ των προτέρων των σχημάτων που θα εκτελούσαν τα κρίσιμα έργα. Συμμετοχή στην ανωτέρω σύμπραξη διαπιστώθηκε ότι είχαν ως προς συγκεκριμένους διαγωνισμούς και οι εταιρίες ΧΡΙΣΤ. Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Α.Ε και ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε. Ακολούθως η Επιτροπή Ανταγωνισμού προέβη στην έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, με την οποία μεταξύ άλλων παραβάσεων σε διάρκεια διαφορετικών χρονικών

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

διαστημάτων, διαπίστωσε ότι και η προσφεύγουσα ήταν μέλος συμπραττουσών σε συγκεκριμένους διαγωνισμούς εταιρειών στον κλάδο κατασκευής δημοσίων έργων στην ελληνική επικράτεια κατά τη χρονική περίοδο 13-09-1989 έως 02-10-1990 και από 13-10-1995 έως 04-03-1996 (σελ.208). Κατά την υπαγωγή της ανωτέρω διαπίστωσης στους εφαρμοστέους κανόνες δικαίου, η Επιτροπή έκρινε ότι η προσφεύγουσα συμμετείχε κατ' εξακολούθηση σε ενιαία παράβαση των άρθρων 1 του Ν. 703/1977 και 85 της ΣυνθΕΟΚ και ήδη άρθρο 101 για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), ήτοι στην ενιαία και διαρκή παράβαση της χρονικής περιόδου 1989-2000, και ειδικότερα σε τμήματα της αποκαλούμενης στην προσβαλλόμενη πράξη «Πρώιμης Φάσης αυτής (1989-1997)». Η Επιτροπή δεν επέβαλε, όπως προεκτέθηκε, σε βάρος της προσφεύγουσας κυρώσεις, καθόσον εκτιμήθηκε ότι από το έτος 1996, οπότε έληξε η συμμετοχή της στη σύμπραξη είχε συμπληρωθεί ο χρόνος της παραγραφής για την επιβολή κυρώσεων. Περαιτέρω, στην προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρεται ότι οι συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές που εντοπίσθηκαν και αφορούσαν την συμπερίληψη μη αναδόχων στην εκτέλεση του έργου ως προς εκάστοτε χειραγωγηθέντα διαγωνισμό, ως «αποζημίωση» για την συμπεριφορά τους κατά το στάδιο της δημοπράτησης, είχαν ως στόχο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο συνάπτανταν (πριν ή μετά την υποβολή οικονομικών προσφορών), καθόσον αποτελούσαν το αντισταθμιστικό όφελος των επιχειρήσεων που είχε συμφωνηθεί να απέχουν από την ουσιαστική διεκδίκηση των σχετικών διαγωνισμών. Η πρακτική αυτή διαπιστώθηκε ότι λειτουργούσε ως κίνητρο τήρησης των συμφωνηθέντων για τις επιχειρήσεις που είχε αποφασισθεί στο πλαίσιο της συμπαιγνίας, είτε να υπαβάλουν προσφορές κάλυψης, είτε να καταστείλουν την υποβολή της προσφοράς τους ή/και ως ένα είδος «αποζημίωσης» έναντι της υποβολής προσφορών κάλυψης ή καταστολής της υποβολής τους. Επομένως, οι ως άνω συμφωνίες εναρμονισμένες πρακτικές ήταν εξ αντικείμενου περιοριστικές του ανταγωνισμού. Αντίστοιχα, οι συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές, που αφορούσαν στην κατάβολη χρηματικής «αποζημίωσης» των εικονικώς συμμετεχόντων ή και απεχόντων από τους σχετικούς διαγωνισμούς, οι οποίες εντοπίσθηκαν είχαν επίσης ως

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, καθώς στόχευαν στην παροχή κινήτρων στους «δικαιούχους» για την αποχή από την ουσιαστική διεκδίκηση του εκάστοτε διαγωνισμού, και ήταν παρεπόμενες των κυρίαρχων πρακτικών κατανομής αγοράς και χειραγώγησης διαγωνισμών. Επιπλέον, οι συμφωνίες αυτές ως προς την κατανομή αγοράς μέσω καταστολής υποβολής προσφορών, ήτοι ως προς τη μη συμμετοχή συγκεκριμένων εμπλεκομένων στον εκάστοτε διαγωνισμό έναντι ανταλλαγμάτων (ανάληψη επόμενου διαγωνισμού / συμμετοχή στα κέρδη του συγκεκριμένου κατανεμηθέντος ή επόμενου έργου / χρηματική «αποζημίωση»), διαπιστώθηκαν ότι συνιστούσαν εξ αντικείμενου περιορισμό της ατομικής δυνατότητας πρόσβασης στην αγορά για τις επιχειρήσεις που όφειλαν, βάσει των συμφωνηθέντων, να απέχουν. Στόχος αυτών ήταν να αποτραπούν οι εν λόγω επιχειρήσεις από την ουσιαστική διεκδίκηση των κρίσιμων διαγωνισμών. Η κατανομή των έργων διαπιστώθηκε ότι πραγματοποιούνταν βάσει της δυναμικότητας των συμπραττουσών και ως εκ τούτου οι συμφωνίες αυτές συνιστούσαν παρέμβαση στη φυσιολογική εξέλιξη των μεριδίων αγοράς και παγίωση της θέσης εκάστου την αγορά. Ειδικότερα, ως προς την προσφεύγουσα, η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαπίστωσε ότι η σύμπτωση των βουλήσεων των συμπραττουσών εταιρειών και η ύπαρξη αμοιβαίων επαφών ως προς τη συμπεριφορά που θα ακολουθούσαν κατά τη διεξαγωγή των διαγωνισμών (κατά την κρίσιμη περίοδο 1989-1990 και 1995-1996) προκύπτει από σημειώσεις και καταγραφές στο προσωπικό ημερολόγιό του πρώην Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας ΜΟΧΛΟΣ, από καταθέσεις που ελήφθησαν στο πλαίσιο της Αίτησης Επιείκειας που προαναφέρθηκε καθώς από έγγραφο (συμφωνητικά κλπ) στα οποία δηλώνεται η επίτευξη συμφωνίας ως προς τον μηχανισμό κατανομής των έργων και την υιοθέτηση των εκτελεστικών αυτής επιμέρους συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών. Εξάλλου, συμμετοχή στις επαφές και συνεννοήσεις της περιόδου αυτής (1989-1996) διαπιστώθηκε ότι είχαν τόσο εταιρείες που συμμετείχαν στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, όσο και διάφορες άλλες εργοληπτικές εταιρείες, όπως επίσης και οι εργοληπτικοί τους σύνδεσμοι. Η διάρκεια της συμμετοχής της προσφεύγουσας στην ως άνω ενιαία και διαρκή παράβαση προσδιορίσθηκε ειδικότερα ως προς

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

την έναρξή της, βάσει του στοιχείου με το οποίο τεκμηριώνεται η πρώτη επικοινωνία αυτής ως συμπράττουσας επιχείρησης με ανταγωνιστριές της στο πλαίσιο της σύμπραξης. Ως προς τη λήξη της συμμετοχής αυτής στην παράβαση, με δεδομένο ότι πρόκειται για εταιρεία με περιφερειακή συμμετοχή σε ενιαία και διαρκή παράβαση ως προς μικρό αριθμό διαγωνισμών, η λήξη της συμμετοχής της προσδιορίσθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού βάσει του τελευταίου χρονικά στοιχείου του φακέλου που φέρει ειδική αναφορά σε αυτή σε σχέση με τη σύμπραξη καθώς και βάσει της ημερομηνίας κατάθεσης ή ανοίγματος των οικονομικών προσφορών του εκάστοτε διαγωνισμού. Τα έργα στα οποία διαπιστώθηκε σύμπραξη της προσφεύγουσας δημοπρατήθηκαν με το σύστημα της προεπιλόγής («κλειστή» διαδικασία) και κατανεμήθηκαν μόνο μεταξύ των συμμετεχόντων στους αντίστοιχους διαγωνισμούς. Οι συναντήσεις και εν γένει συμφωνίες συννενοήσεις και κληρώσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών γίνονταν λίγες μέρες πριν την δημοπράτηση των σχετικών υπό κατανομή διαγωνισμών, ειδικότερα δε, για το έργο «Μ.Μοναστήρι-Αρχή Παράκαμψης Λάρισας», δέκα επτά ημέρες πριν την κατάθεση των οικονομικών προσφορών (την 21.08.1995) και για το έργο «ΠΑΘΕ Αλμυρός», έξι και πέντε ημέρες πριν την κατάθεση των οικονομικών προσφορών (την 04.03.1996). Περαιτέρω, η συμμετοχή της προσφεύγουσας στην ενιαία σύμπραξη αναφορικά με το έργο «Διαγωνισμός Ύδρευσης Αθηνών» (1989) προκύπτει κατά την Επιτροπή Ανταγωνισμού από τις σημειώσεις της 27^{ης} και 28^{ης} Σεπτεμβρίου 1990 στο προσωπικό ημερολόγιο του ... του εν λόγω έτους όπου αναφέρεται αντίστοιχα: «Διαγωνισμός ύδρευσης Αθηνών Γ' Τμήμ. ανάδοχος ΑΒΑΞ ΑΕ - ΑΕΓΕΚ ΑΕ ...%» και «..... Δημοπρασίες ύδρευσης Αθηνών α) στοάς Παρνα πραυπ. 950εκ αν Κ/Ξ ... % β) Η-Μ ~16% ». Περαιτέρω, στις εγγραφές της 2^{ης} και 11^{ης} Οκτωβρίου 1990 αναφέρεται αντίστοιχα στο ως άνω ημερολόγιο: «Συνάντηση στο γραφ. ... με 7 από τους 9 εργολάβους για ύδρευση Αθ. Δυσκολίες διαχωρισμού, όλοι θέλουν εκτέλεση. Εριστική ... » και «Υπεγράφη η απόφαση κατοχύρωσης διαγ. ύδρευσης Αθηνών Β' γμ. ... ».

». Στην ίδια ομάδα έργων αναφέρονται και οι εγγραφές της 15^{ης}

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

Οκτωβρίου και της 8^{ης} Νοεμβρίου 1990, όπου αναφέρεται αντίστοιχα: «R-V με 9 εργολάβους για έργο ύδρευσης Αθηνών (κλήση για υπογραφή σύμβασης)»

«Σύσκεψη 9 εργολάβων για σύσταση ΚΕ έργου ύδρευσης Αθηνών Τμ. Β', χωρίς κανένα αποτέλεσμα». Τέλος, στις σημειώσεις της 5^{ης} Ιανουαρίου 1991 αναφέρεται: «Διαχωρισμός κ' κλήρωση τμημάτων έργου ύδρευσης Αθηνών (μας έτυχε το καφέ), στα γραφεία μας με ΚΣ, ...»

Επί των ανωτέρω εγγραφών, στην κατάθεσή του ο (υπ' αριθ. ...) κ. ... (εγγράφο εμπιστευτικού πρωτοκόλλου) ανέφερε σχετικά ότι «Από όσο θυμάμαι και προκύπτει από τις εγγραφές είχαν κληθεί από το Υπουργείο 9 εταιρίες που μπορούσαν να εκτελέσουν το έργο ύδρευσης Αθηνών το οποίο είχε χωριστεί από το Υπουργείο σε τμήματα. Προκειμένου στο έργο να συμμετάσχουν όλες οι εταιρίες έγιναν συνεννοήσεις με 7 από τις 9 εταιρίες προκειμένου να δοθούν προσυμφωνημένες εκπτώσεις και οι εταιρίες χωρίστηκαν σε ομάδες. Για το έργο και τις επιμέρους δημοπρασίες πουπρακηράχθηκαν έγιναν κληρώσεις μεταξύ των ομάδων, όπως αναφέρεται και στις εγγραφές, και κατανεμήθηκαν οι δημοπρασίες μεταξύ αυτών. Οι ομάδες που δημιουργήθηκαν δεν εντάσσονταν σε κάποιο ευρύτερο πλαίσιο, αλλά δημιουργήθηκαν ad hoc για την συγκεκριμένη δημοπρασία βάσει των προσκλήσεων και των επιλογών που έκανε το Υπουργείο. Δεν θυμάμαι περισσότερες λεπτομέρειες αναφορικά με τη διαδικασία του διαγωνισμού και της ανάθεσης του έργου. Ωστόσο, μπορώ να πω ότι το έργο αυτό είχε το χαρακτήρα του κατεπειγοντος καθώς η Αθήνα την περίοδο εκείνη πλήττονταν από λειψυδρία». Ακολούθως, συμμετοχή της προσφεύγουσας σε παράνομες συμπράξεις με στόχο την νόθευση του ανταγωνισμού διαπιστώθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και ως προς το έργο «Μ. Μοναστήρι-Αρχή Παράκαμψης Λάρισας», το οποίο εντάσσεται στην ενότητα: «Εκτέλεση εργασιών Πλήρους Κατασκευής του Αυτοκινητόδρομου με τα συνολικά του έργα στο Τμήμα Μ. Μοναστήρι - Αρχή Παράκαμψης Λάρισας από ΧΘ 323+000 μέχρι ΧΘ 346+000 του Οδικού Άξονα Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη, κωδ. έργου 9471540 ΣΑΕ 071/2. (1995)». Αναθέτουσα Αρχή και κύριος του έργου ήταν η Περιφέρεια Θεσσαλίας. Ο τρόπος επιλογής του αναδόχου ήταν σε Α' Φάση με

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

προεπιλογή και στην συνέχεια με βάση το σύστημα προσαφοράς και συμπλήρωσης τιμολογίου. Η ημερομηνία προεπιλογής ήταν η 28.12.1994, ενώ η ημερομηνία κατάθεσης των οικονομικών προσφορών ήταν η 21.08.1995. Η ημερομηνία οριστικής κατακύρωσης του έργου ήταν η 19.09.1995. Ο αρχικός προϋπολογισμός του έργου ήταν 15.100.000.000,00 δρχ (44.314.013,20 ευρώ) χωρίς ΦΠΑ. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από τα Κοινωνικά Ταμεία, στο οποίο εντάχθηκε το έργο, ήταν το ΚΠΣ II Επιχειρησιακό Πρόγραμμα-Προσβάσεις και Οδικοί Αξονες-Ενιαίο Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΠ-ΠΟΑ ΕΤΠΑ), όπου το ποσοστό κοινοτικής χρηματοδότησης του έργου ήταν 50% και το υπόλοιπο 50% χρηματοδοτήθηκε από εθνικούς πόρους. Στην Β' φάση του διαγωνισμού συμμετείχαν οι ακόλουθες εταιρίες και κοινοπρακτικά σχήματα: Κ/Ε ΓΕΚΑΤ ΑΤΕ - ΕΛΛΗΝ. ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΑΕ - ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΑΤΕ - ΘΕΜΕΛΗ ΑΤΕ - ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ, Κ/Ε ΜΕΤΩΝ ΑΕ - Κ. Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ - ΕΔΡΑΣΗ Χ. ΨΑΛΛΙΔΑΣ ΑΤΕ, Κ/Ε DE LIETO SPA - Σ. ΣΙΓΑΛΑΣ ΑΤΕ - ΜΕΤΡΟ ΑΤΕ - ΕΛΤΕΚ ΑΕ, Κ/Ε ΑΕΓΕΚ - ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ ΑΤΕ - ΤΡΙΤΩΝ, Κ/Ε ITALSTRAD SPA - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ - ΟΜΗΡΟΣ ΑΕ., Κ/Ε ΤΕΡΝΑ ΑΕ - CCC CMC CMB, Κ/Ε ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕ - ΜΟΧΛΟΣ ΑΕ - ΓΕΚ ΑΕ και Κ/Ε ΕΡΓΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΤΕ - ΧΑΤΖΗΤΑΚΗΣ ΑΤΕΕ - ΔΩΡΙΚΗ ΑΤΕ - ΗΝΙΟΧΟΣ ΑΤΕ. Προσωρινός μειοδότης και τελικός ανάδοχος του έργου αναδείχθηκε η Υπερκαινοπραξία των παρακάτω τριών κοινοπραξιών: Κ/Ε DE LIETO SpA - Σ. ΣΙΓΑΛΑΣ ΑΤΕ - ΜΕΤΡΟ ΑΤΕ - ΕΛ.Τ.Ε.Κ. ΑΕ, Κ/Ε ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε.-ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε.-ΓΕΚ Α.Ε. και Κ/Ε ΕΡΓΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΤΕ - ΧΑΤΖΗΤΑΚΗΣ ΑΤΕΕ - ΔΩΡΙΚΗ ΑΤΕ - ΗΝΙΟΧΟΣ ΑΤΕ με ποσοστό έκπτωσης %.

Η εμπλοκή της προσφεύγουσας στην κατανομή του έργου αυτού διαπιστώθηκε από: α) εγγραφές στο προσωπικό ημερολόγιο του , β) την κατάθεση του υπευθύνου του νομικού τμήματος της εταιρείας ΑΕ και γ) δύο (αντιόγραφα) έγγραφα αμφότερα έτους 1995 και με τίτλο «Ιδιωτικό Συμφωνητικό Σύστασης Τεχνικής Εργοληπτικής Κοινοπραξίας». Ειδικότερα: Όσον αφορά το έργο «Μ. Μοναστήρι - Παράκαμψη Λάρισσας», στα προσωπικά ημερολόγια των ετών 1995 (και 1998) του , τα οποία βρέθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο της Υπηρεσίας στην εταιρία ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε., εντοπίσθηκε πληθώρα σχετικών εγγραφών.

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

Συγκεκριμένα, εντοπίσθηκαν τα ακόλουθα: Στις σημειώσεις της 4^{ης} Αυγούστου 1995 αναφέρεται: «Σε σύσκεψη εργολάβων στο C.I.S. ο) συν/ση για παρακ. Λάρισας Π/Υ 17δς με συμμετοχή Τ.Ο., Μ, ΓΕΚ κατά 1% ή (1% εάν φύγει) μαζί με άλλες 3 ή 4 Κ/Ξ ...». Όπως προεκτέθηκε, στο έργο «Μ. Μοναστήρι-Αρχή Παράκαμψης Λάρισας», οικονομικές προσφορές κατατέθηκαν την 21^η Αυγούστου 1995, ήτοι δέκα επτά ημέρες μετά την εγγραφή της 4^{ης} Αυγούστου 1995, όπου γίνεται λόγος για συνάντηση στα γραφεία της εταιρίας ... και συνεννόηση «... με συμμετοχή ΓΕΚ κατά ... ή (1% εάν φύγει) μαζί με άλλες 3 ή 4 Κ/Ξ...», οπότε η εγγραφή της 4^{ης} Αυγούστου 1995 συσχετίζεται με συνάντηση που έλαβε χώρα οκτώ περίπου μήνες μετά την διεξαγωγή της Α' Φάσης του έργου «Μ. Μοναστήρι-Αρχή Παράκαμψης Λάρισας» (η Α' φάση έλαβε χώρα την 28.12.1994) και δέκα επτά μέρες προ της διεξαγωγής της Β' Φάσης. Στις σημειώσεις της 21^{ης} Αυγούστου 1995 αναφέρεται: «Δημοπρ. παρακ. Λάρισας ... δςΟΚ μειοδότες 3 Κ/Ξ». Στις σημειώσεις της 28^{ης} Αυγούστου 1995 αναφέρεται: «Παράκαμψη Λάρισας Υπερκοινοπραξία ... ΤΕΡΝΑ ... ΓΕΚΑΤ ... ΜΕΤΩΝ 10.182.967.058, ΑΕΓΕΚ10.265.328.934 ITALSTRADÉ ...». Στις σημειώσεις της 29^{ης} Αυγούστου 1995 αναφέρεται: «1η Συνάντηση με Υπερκοινοπραξία για παράκαμψη Λάρισας κ' συζήτηση με ... (Γ.Π.) για καταστατικό - χωρισμό έργου». Στις σημειώσεις της 18^{ης} Σεπτεμβρίου 1995 αναφέρεται: «RV ... για έργο Σερρών. Έγινε διαχωρισμός τμημάτων κ' κληρώθηκε το 5ο τμήμα». Αναφορικά με το ως άνω απόσπασμα, στην υπ' αριθ. 34/15.4.2014 εμπιστευτικού πρωτοκόλλου κατάθεσή του που ελήφθη στο πλαίσιο της Αίτησης για Απαλλαγή, ερωτηθείς σχετικά ο μάρτυρας απάντησε: «Η εν λόγω εγγραφή δεν αφορά στο έργο Σερρών αλλά το έργο της Λάρισας, και εκ παραδρομής μάλλον καθώς ο ... βρισκόταν εκείνη την ημέρα στις Σέρρες έγραψε έργο Σερρών. Αναφορικά με το έργο της Λάρισας σας παραπέμπω στην απάντηση της ερώτησης 2 της από 31.3.2014 κατάθεσής μου». Στις σημειώσεις της 19^{ης} και 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1995 αναφέρεται αντίστοιχα: «Διαπραγματεύσεις για έργο παρακ. Λάρισας..... είπαν οκ στο % τελικό» και «14:00 Σύσκεψη για παρακ. Λάρισας () Παρέστην». Στις

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

σημειώσεις της 28^{ης} Σεπτεμβρίου και 10^{ης} Οκτωβρίου 1995 αναφέρεται: «Σύσκεψη στον για έργο παρακ. Λάρισας», Στις σημειώσεις της 1^{ης} Δεκεμβρίου 1995 αναφέρεται: «Σύσκεψη 5 εκπρόσωποι και οι λογιστές έργου Λάρισας. Αποφάσεις για σύσταση 5 Κ/Ξ με συμμετοχή με % υπέρ Κ/Ξ χωρίς έξοδα-ταμείο εκ. στον για άμεσες ανάγκες ενοικίου κλπ- κυκλική επιβάρυνση των 5 κ ισοβαρώς-αιτ. για λατομεία ενιαία-τακτοποίηση διαφοράς μήκους» και Στις σημειώσεις της 31^{ης} Ιανουαρίου 1996 αναφέρεται: «18:00 RV Σιγάλας για έργο Λάρισας. Οκ παράστην με Κοινοπρακτικό διεύθυνσης – χ.». Επί των ανωτέρω εγγραφών, ο σύμφωνα με το έγγραφο εμπιστευτικού πρωτοκόλλου υπ' αριθ. , ερωτηθείς σχετικά απάντησε ότι : «Το έργο της Λάρισας «ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΥΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΣΥΝΟΔΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ Μ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ-ΑΡΧΗ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ ΑΠΟ ΧΘ 323+000 ΜΕΧΡΙ ΧΘ 346+000 ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΑΞΟΝΑ ΠΑΤΡΑ-ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣ/ΝΙΚΗ» (βλ. και έγγραφο με α/α 11 & 14 ΣΚ, που λήφθησαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο στη εταιρία ΜΟΧΛΟΣ), εξ όσων γνωρίζω, εντασσόταν στα έργα για τα οποία είχε γίνει προσυεννόηση και είχε προσποφασιστεί με όλες τις ενδιαφερόμενες εταιρίες, το μείσοδοτύν σχήμα ως και ποιες εταιρίες τελικά θα το κατασκευάσουν. Αυτό προκύπτει και από την εγγραφή 4.8.1995 του ημερολογίου του («Σε σύσκεψη εργαλάβων στο C.I.S. α) συνήση για παρακ. Λάρισας Π/Υ 17δς με συμμετοχή κατά % ή (% εάν φύγει) μαζί με άλλες 3 ή 4 Κ/Ξ ...»). Από τις ενδιαφερόμενες εταιρίες που μετείχαν στη συνάντηση της 4.8.1995 στα γραφεία της CIS, εκτός αυτών που συμμετείχαν στο διαγωνισμό με τον τρόπο που θα σας αναφέρω κατωτέρω, κάποιες είτε δεν συμμετείχαν στον διαγωνισμό είτε συμμετείχαν με βοηθητικές προσφορές. Σημειώνω ότι το έργο αυτό δεν εντασσόταν στα έργα, τα οποία δημοπρατούνταν με το θεσμοθετημένο σύστημα της προεπιλογής. Το πιθανότερο όμως είναι ότι εκείνη την εποχή μοιράστηκαν άλλα έργα πιθανότατα της ΠΑΘΕ, που εκτελούντο στην ίδια περιοχή, μεταξύ των εταιριών που δεν μετείχαν είτε στο ανάδοχο είτε στο κατασκευαστικό σχήμα που αναφέρω παρακάτω. Ως ανάδοχο-μειοδοτύν σχήμα είχε αποφασιστεί να είναι κοινοπραξία τριών κοινοπραξιών και

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

συγκεκριμένα των α) κ/ξ DE LIETO SPA - Σ.ΣΙΓΑΛΑΣ ΑΤΕ- ΜΕΤΡΟ ΑΤΕ - ΕΛΤΕΚ ΑΤΕ, β) κ/ξ ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ-ΜΟΧΛΟΣ- ΓΕΚ και γ) κ/ξ ΕΡΓΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΤΕ-ΔΩΡΙΚΗ ΑΤΕ-ΗΝΙΟΧΟΣ ΑΤΕ. Στη συνέχεια μετά τη δημοπράτηση (21.8.1995) και την κατακύρωση του έργου, στην καίσαρσκη του έργου μετείχαν με επίσημη υποκατάσταση επιπλέον η κ/ξ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ- ΟΜΗΡΟΣ καθώς και μεμνωμένα η εταιρία ΤΕΡΝΑ. Το έργο ακολούθως μοιράστηκε σε 5 διακεκριμένα γεωγραφικά τμήματα των οποίων την εκτέλεση ανέλαβαν ξεχωριστά οι 3 κ/ξ του αναδόχου, η κ/ξ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ-ΟΜΗΡΟΣ και η ΤΕΡΝΑ. Οι παραπάνω εγγραφές μαζί με πολλές άλλες παρόμοιες που αφορούν σε ημερομηνίες μετά τα ανωτέρω αναφερόμενα, αφορούν σε συναντήσεις των εμπλεκόμενων εταιρειών είτε στα γραφεία της ΣΙΓΑΛΑΣ, όπου ήταν η έδρα της υπερκοινοπραξίας, είτε στη Λάρισα, οι οποίες γίνονταν στα πλαίσια του συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων εταιριών για την ορθή εκτέλεση του εν λόγω έργου». Επιπλέον, αναφορικά με το ανωτέρω έργο «Μ. Μοναστήρι-Αρχή Παράκαμψης Λάρισας», στον επιτόπιο έλεγχο της Υπηρεσίας στην εταιρία ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε. βρέθηκαν δύο ανυπόγραφα έγγραφα αμφότερα έτους 1995 και με τίτλο «Ι

ς». Σε αυτά συμβάλλονται τρεις Κοινοπραξίες, και ειδικότερα, οι εταιρίες [] και ΕΛΤΕΚ Α.Ε., οι οποίες συνιστούν την πρώτη Κοινοπραξία, οι εταιρίες [] οι οποίες συνιστούν την δεύτερη Κοινοπραξία, και οι εταιρίες [] ΑΤΕ και [] οι οποίες συνιστούν την τρίτη Κοινοπραξία. Τα δύο ανωτέρω έγγραφα είναι ίδιου περιεχομένου και η μόνη διαφορά είναι ότι στο ένα αναγράφεται στο πάνω μέρος της σελίδας χειρόγραφα η λέξη «ΣΧΕΔΙΟ» ενώ στο δεύτερο αναγράφεται χειρόγραφα [], καθώς και «ένα αντίγραφο παρόντος να δοθεί στον [] κ' ένα στον φορέα του έργου». Το τελευταίο, ήτοι το [], έχει σταλεί στις 14.10.1995, μέσω τηλεομοιοτυπίας, από την εταιρία [] στα μέλη της Κ/ξίας Έργου: Μοναστήρι-Λάρισα. Στην συνοδευτική σελίδα της τηλεομοιοτυπίας αναγράφεται χειρόγραφα ως ημερομηνία η 13.10.1995, καθώς και η σημείωση ότι: «Σας στέλνουμε σχέδιο κοινοπρακτικού με τις μέχρι σήμερα

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

διορθώσεις, για έλεγχο και έγκριση. Θα ακολουθήσει ανάλογο σχέδιο της διεύρυνσης-τροποποίησης της Κοινοπραξίας». Σύμφωνα με τα εν λόγω συμφωνητικά, συστήνεται κοινοπραξία με την επωνυμία «Κοινοπραξία Οδοποιίας Λάρισας – Έργο 9471540», η οποία αποτελείται από τις προαναφερθείσες δέκα εταιρίες. Αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι: «Στον διαγωνισμό αυτό, που πραγματοποιήθηκε την 21/8/1995 έλαβαν μέρος οι πιο πάνω συμβαλλόμενες επιχειρήσεις, ενεργούσες με τη μορφή ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΩΝ ή ΥΠΕΡΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ κατά τα οριζόμενα από τη διακήρυξη του έργου. Από τις διαδικασίες του διαγωνισμού Ανάδοχος μειοδότης αναδείχθηκε η Σύμπραξη των παραπάνω τριών ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΩΝ, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 1884/Δα/19-9-95 Απόφαση του Γεν. Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας. Ήδη με το παρόν οι συμβαλλόμενες εταιρίες συνιστούν μεταξύ των Εργοληπτική Κοινοπραξία η οποία θα διέπεται από τους ακόλουθους όρους και συμφωνίες». Στην ενότητα 3 αναφέρεται ότι: «Αποκλειστικός σκοπός και αντικείμενο είναι η από κοινού εκτέλεση του προαναφερθέντος έργου καθώς και των επεκτάσεων που τυχόν θα ανατεθούν από τον Εργοδότη στα πλαίσια της Εργολαβικής σύμβασης ή ένεκεν αυτής. Για την απρόσκοπτη και καλύτερη εκτέλεση, το έργο μπορεί να εκτελεσθεί από τις επιμέρους συμμετέχουσες Κοινοπραξίες που θα είναι μέλη της παρούσας Αναδόχου Σύμπραξης Κοινοπραξιών καθώς και από υπεργολάβους μέλη αυτής ή μη, κατά συγκεκριμένα τμήματα του έργου κατατιμημένα γεωγραφικά ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο που θα αποφασισθεί και θα περιλαμβάνουν οι σχετικές συμβάσεις που θα καταρτίζονται». Επίσης στην ενότητα 5 αναφέρεται: «5.1. Το κεφάλαιο ορίζεται σε ποσό δραχμών έξι εκατομμυρίων τριακοσίων χιλιάδων () και καταβλήθηκε από τους συμβαλλομένους ως εξής:

‘ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ DE LIETO SPA-Σ. ΣΙΓΑΛΑΣ ΑΤΕ-ΜΕΤΡΟ ΑΤΕ-ΕΛΤΕΚ Α Ε’

DE LIETO SPA ΔΡΧ.

Σ. ΣΙΓΑΛΑΣ ΑΤΕ " " " " "

ΜΕΤΡΟ ΑΤΕ " " " " "

ΕΛΤΕΚ ΑΕ " " " " "

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

"ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕ-ΜΟΧΛΟΣ ΑΕ-ΓΕΚ ΑΕ"

ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕ ΔΡΧ. ...

ΜΕΤΡΟ ΑΤΕ

ΓΕΚ ΑΕ

"ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΕΡΓΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΤΕ-ΔΩΡΙΚΗ ΑΤΕ-ΗΝΙΟΧΟΣ ΑΤΕ"

ΕΡΓΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΤΕ ΔΡΧ. ...

ΔΩΡΙΚΗ ΑΤΕ

ΗΝΙΟΧΟΣ ΑΤΕ

Η συμμετοχή των μελών στην παρούσα Σύμπραξη Κοινοπραξιών στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα, στις κερδοζημιές και στο προϊόν της εκκαθάρισης καθορίζεται, ισότιμη για κάθε συμμετέχουσα Κοινοπραξία, δηλαδή με ποσοστό ένα τρίτο (1/3). Το περιεχόμενο κάθε φορά ποσό κερδών ή ζημιών σε κάθε Κοινοπραξία, θα κατανέμεται από αυτήν στα μέλη της, ανάλογα με τις ειδικότερες συμφωνίες του συστατικού εγγράφου της». Από το προαναφερόμενο έγγραφο διαπιστώθηκε ότι κατά το χρόνο σύνταξης του ανωτέρω συμφωνητικού, ήτοι τον Οκτώβριο του 1995, οι εμπλεκόμενες εργοληπτικές επιχειρήσεις είχαν ήδη αποφασίσει τη συμμετοχή και τρίτων εταιριών στην κατασκευή του έργου, με διεύρυνση της σχετικής κοινοπραξίας. Εξάλλου, βάσει των προαναφερόμενων εγγραφών των προσωπικών ημερολογίων του

ήδη από την 29^η Αυγούστου 1995 είχαν λάβει χώρα μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιριών συζητήσεις για «χωρισμό του έργου», ο οποίος οριστικοποιήθηκε την 18^η Σεπτεμβρίου 1995, οπότε και επακολούθησε κλήρωση μεταξύ των εμπλεκόμενων (τουλάχιστον) για το 5^ο τμήμα. Επιπροσθέτως, επ' αφορμής ερώτησης αναφορικά με απόσπασμα του προσωπικού ημερολογίου του ... στην υπ' αριθ.

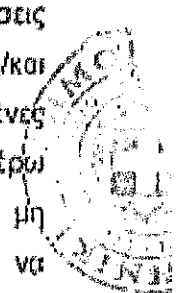
... εμπιστευτικού πρωτοκόλλου κατάθεσή του στο πλαίσιο της Αίτησης για Απαλλαγή, κατέθεσε το ακόλουθο: «Γενικά για το εν λόγω έργο [το «έργο Μ. Μοναστήρι - Αρχή Παράκαμψης Λάρισας] παραπέμπω σε όσα αναφέρω στην κατάθεσή μου στις 31.3.2014. Συμπληρωματικά και

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

λαμβάνοντας υπόψιν αφενός την παραπάνω εγγραφή του «ΟΚ μειοδότες 3 Κ/Ξ» και αφετέρου τα ποσοστά εκπτώσεων των αναδόχων και των τριών εργολαβιών που αφορούσαν την παράκαμψη Λάρισας όπως αυτά αποτυπώνονται στο Σχητικό 1 και τα οποία ανέρχονται σε . . % για το τμήμα ΑΕΡΙΝΟ-ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ, σε % για το τμήμα ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ-ΛΑΡΙΣΑ [...] και σε 25% για το τμήμα ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΛΑΡΙΣΑΣ, δηλαδή ποσοστά εκπτώσεων ιδιαίτερα χαμηλά όταν μάλιστα τα συγκρίνει κανείς με τα ποσοστά εκπτώσεων άλλων έργων που αναφέρονται στο Σχητικό 1 (πάνω από % έως και %) είναι προφανές ότι και τα τρία αυτά τμήματα της Παράκαμψης Λάρισας ανήκαν στα προσυμφωνημένα έργα μεταξύ των εταιριών που μετείχαν στις αντίστοιχες δημοπρασίες». Ενόψει των στοιχείων αυτών, η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι και το έργο «Μ. Μοναστήρι-Αρχή Παράκαμψης Λάρισας» εντάσσεται στα έργα εκείνα της περιόδου, των οποίων ο τελικός μειοδότης είχε εκ των προτέρων συμφωνηθεί. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται κυρίως από την εγγραφή της 4^{ης} Αυγούστου 1995 του προσωπικού ημερολογίου του από την οποία προκύπτει ότι, λίγες μέρες μόλις πριν την κατάθεση των οικονομικών προσφορών (21.08.1995) των εταιριών που είχαν περάσει στη Β' φάση του σχετικού διαγωνισμού, έλαβε χώρα συνάντηση εργολάβων με αντικείμενο τη συνεννόηση για το συγκεκριμένο έργο, και επιβεβαιώνεται από τα αποσπάσματα των καταθέσεων του μάρτυρα Α. Κλαπαδάκη, που προαναφέρθηκε. Στην αθέμιτη προσωνεννόηση ως προς το έργο «Μ. Μοναστήρι-Αρχή Παράκαμψης Λάρισας» συμμετείχαν, με βάση τα στοιχεία που αναλύθηκαν ανωτέρω, εκτός από τις εταιρείες που συμμετείχαν στη ΔΔΔ και οι εταιρείες 1. Σ. ΣΙΓΓΑΛΑΣ ΑΤΕ- ΕΛ.Τ.Ε.Κ. ΑΕ, 2. ΔΩΡΙΚΗ ΑΤΕ- ΗΝΙΟΧΟΣ ΑΤΕ, 3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ, επομένως και η προσφεύγουσα. Περαιτέρω, η τελευταία διαπιστώθηκε ότι συμμετείχε σε αθέμιτες συμπράξεις όσον αφορά το έργο Αγ. Θεόδωροι – Αλμυρός από ΧΘ 261+350 μέχρι Χ.Θ. 287+507, κωδ. έργου 9471540 ΔΕ της ΣΑΕ 071/2 (1996). Αναθέτουσα Αρχή και κύριος του έργου ήταν η Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Αυτοκινητόδρομος Πάτρα-Αθήνα-Θεσ/κη-Ευζώνων του ΥΠΕΧΩΔΕ (ΕΥΔΕ-ΠΑΘΕ). Στον εν λόγω διαγωνισμό δικαίωμα συμμετοχής είχαν: α) Κοινοπραξίες μέχρι τεσσάρων μελών μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων Η' τάξης του ΜΕΕΠ και

Αριθμός απόφασης: 3016/2020

εργοληπτικών επιχειρήσεων χωρών της ΕΕ και του ΕΟΧ, μη εγγεγραμμένων στο ΜΕΕΠ, με την προϋπόθεση να είναι εγγεγραμμένες σε επίσημους καταλόγους αναγνωρισμένων εργοληπτικών κρατών μελών της ΕΕ και του ΕΟΧ στην κατηγορία οδοποιίας και σε τάξη ανάλογη με την Η' του ΜΕΕΠ και β) Κοινοπραξίες μεταξύ των ανωτέρω κοινοπραξιών με εργοληπτικές επιχειρήσεις κατόχων πτυχίου σε ισχύ Ζ' τάξης του ΜΕΕΠ στην κατηγορία οδοποιία ή/και εργοληπτικές επιχειρήσεις χωρών μελών της ΕΕ και του ΕΟΧ μη εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Διακήρυξης του έργου οι ανωτέρω εργοληπτικές επιχειρήσεις Ζ' τάξης του ΜΕΕΠ και οι αντίστοιχες μη εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ θα μπορούσαν (επί ποινή απακλεισμού) να συμμετέχουν σε κοινοπραξίες, ως ανωτέρω, με ποσοστό που δεν θα ξεπερνά συνολικά το 25% και όχι μεγαλύτερο του όριου τους και δεν μπορούσαν να συμμετέχουν σε περισσότερες από μία κοινοπραξία. Σύμφωνα με το άρθρο 13 της Διακήρυξης, για την ανάδειξη αναδόχου κριτήριο ορίσθηκε η χαμηλότερη προσφερθείσα τιμή (προσφορά). Το έργο δημοπρατήθηκε αρχικά με το σύστημα της προεπιλογής («κλειστή» διαδικασία) σε δύο φάσεις ήτοι την Α' Φάση (προεπιλογή) και τη Β' Φάση (οικονομικές προσφορές). Η ημερομηνία δημοσίευσης της Διακήρυξης του έργου ήταν η 21.08.1995. Η ημερομηνία προεπιλογής (Α' Φάση) στο εν λόγω έργο ήταν η 25.09.1995. Οι οικονομικές προσφορές (Β' Φάση) κατατέθηκαν την 04.03.1996, ήτοι έξι και πέντε ημέρες αντίστοιχα μετά τις κατωτέρω εγγραφές της 28^{ης} και 29^{ης} Φεβρουαρίου 1996 στο προσωπικό ημερολόγιο του όπου γινόταν λόγος για συνάντηση στα γραφεία της εταιρίας και συμφωνία αντίστοιχα ως προς το εν λόγω έργο. Ο αρχικός προϋπολογισμός του έργου ανερχόταν σε 27.542.372.881,36 δρχ. (80.828.680,50 ευρώ) χωρίς ΦΠΑ. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από τα Κοινωνικά Ταμεία, στο οποίο εντάχθηκε το έργο, ήταν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΚΠΣ II Επιχειρησιακό Πρόγραμμα-Προσβάσεις και Οδικόί Άξονες-Ενιαίο Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΠ-ΠΟΑ ΕΤΠΑ), όπου το ποσοστό κοινοτικής χρηματοδότησης του έργου ήταν 50% και το υπόλοιπο 50% χρηματοδοτήθηκε από εθνικούς πόρους. Στην Α' Φάση του αρχικού διαγωνισμού του έργου συμμετείχαν οι ακόλουθες εταιρίες και κοινοπρακτικά σχήματα: ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ,

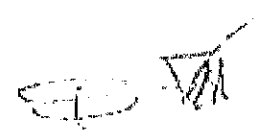

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

ΑΕΓΕΚ ΑΤΕ, Κ/Ξ ΙΤΙΝΕΡΑ Co SPA-ΚΟΜΒΟΣ ΕΛΛΑΣ ΑΕ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΤΕΒΕ, Κ/Ξ ΕΛΛ. ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΕ-ΖΕΥΣ ΑΤΕ-ΤΕΓΚ ΑΕ-ΕΤΕΘ ΑΕ, Κ/Ξ ΜΕΤΩΝ ΑΕ-Κ. Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ-ΕΛΤΕΚ ΑΕ, Κ/Ξ ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ-ΕΝΤΕΧΝΟΣ ΑΕ-ΤΡΙΓΩΝΟ ΑΕΒΤΕ, Κ/Ξ ENTRECANALES Y TAVORA SA ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ ΑΕ, Κ/Ξ DE LIETO SPA-Σ. ΣΙΓΓΑΛΑΣ ΑΤΕ-ΕΡΓΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΤΕ, Κ/Ξ ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕ- ΜΟΧΛΟΣ ΑΕ, Κ/Ξ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΟΔΟΣΡΩΜΑΤΩΝ ΑΕ-ΙΡΙΣ ΑΕ-ΑΘΗΝΑ ΑΕΤΒΕ, Κ/Ξ ΑΤΕΜΚΕ ΑΤΕ-ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΑΤΕ-ΑΒΕΤΤΕ-ΤΕΧΝΟΔΟΜΗ ΑΦΟΙ Μ. ΤΡΑΥΛΟΥ, Κ/Ξ ΤΕΡΝΑ ΑΕ-FERROCEMENTOSPA, Κ/Ξ BALFOUR BEATTY-ΓΕΝΕΡ ΑΕ, Κ/Ξ SOCIETA ITALIANA PER CNDOT TE D AQUA SPA- ΒΙΟΤΕΡ SA, Κ/Ξ ΕΡΓΑΣ ΑΤΕ-ΚΑΣΤΩΡ ΑΕ-ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΑΤΕ ΚΑΛΤΣΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ, Κ/Ξ GRASSETO COSTRUZIONI SPA-ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΣ ΑΕ, Κ/Ξ DUMEZ GTM-ΘΕΜΕΛΗ ΑΕ-ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ, Κ/Ξ ΤΕΒ ΑΕ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΑΤΕ- ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ ΑΤΕ - ΠΑΝΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ,Κ/Ξ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ- ΙΟΥΝΙΟΣ ΑΕ-ΔΗΜ. ΕΡΓΑ ΑΕ, Κ/Ξ GIUSTINO COSTRUZIONI SPA-ΕΡΓΟΚΑΤ ΑΕ-ΗΝΙΟΧΟΣ ΑΕ, Κ/Ξ Π. ΚΛΑΔΗΣ ΑΕ-ΤΕΜΑΚ ΑΕ-ΓΕΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ, Κ/Ξ ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΕ-ΠΑΡΝΩΝ ΑΕ, Κ/Ξ ΑΤΤΙΚΑΤ ΑΤ -ΑΒΑΞ ΑΕ-ΑΛΤΕ ΑΤΕ, Κ/Ξ INNEREBNER K MAYER ARCO GABETTE και Κ/Ξ ΑΚΤΙΣ ΑΕ-ΦΕΙΔΙΑΣ ΑΤΕΒΕ.Από τις εταιρίες/κοινοπρακτικά σχήματα που συμμετείχαν στην Α' Φάση του αρχικού διαγωνισμού πέρασαν στη Β' Φάση (ήτοι της κατάθεσης των οικονομικών προσφορών) οι Κ/Ξ ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΕ-ΠΑΡΝΩΝ ΑΕ, Κ/Ξ ΑΤΤΙΚΑΤ ΑΤΕ-ΑΒΑΞ ΑΕ-ΑΛΤΕ ΑΤΕ, Κ/Ξ ΑΤΕΜΚΕ ΑΤΕ-ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΑΤΕ-ΑΒΕΤΤΕ-ΤΕΧΝΟΔΟΜΗ ΑΦΟΙ Μ. ΤΡΑΥΛΟΥ, Κ/Ξ ΤΕΒ ΑΕ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΑΤΕ-ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ ΑΤΕ- ΠΑΝΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ,Κ/Ξ BALFOUR BEATTY-ΓΕΝΕΡ ΑΕ, Κ/Ξ ΤΕΡΝΑ ΑΕ-FERROCEMENTO SPA, Κ/Ξ ΜΕΤΩΝ ΑΕ-Κ. Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ-ΕΛΤΕΚ ΑΕ, Κ/Ξ GRASSETO COSTRUZIONI SPA-ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΣ ΑΕ, ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ, Κ/Ξ ΕΡΓΑΣ ΑΤΕ-ΚΑΣΤΩΡ ΑΕ-ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΑΤΕ ΚΑΛΤΣΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ, Κ/Ξ ΙΤΙΝΕΡΑ Co SPA-ΚΟΜΒΟΣ ΕΛΛΑΣ ΑΕ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΤΕΒΕ και Κ/Ξ ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕ-ΜΟΧΛΟΣ ΑΕ.Η συμμετοχή της προσφεύγουσας στην κατανομή του ως άνω διαγωνισμού διαπιστώθηκε από:α) σχετικές εγγραφές στο προσωπικό ημερολόγιο του) το έγγραφο με τίτλο)» του έτους 1998 γ) την

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

κατάθεση του Ειδικότερα: Στις εγγραφές της 28^{ης} και 29^{ης} Φεβρουαρίου 1996 στο προσωπικό ημερολόγιο του μνημονεύεται συνάντηση στα γραφεία της εταιρίας Κ.Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ και «συμφωνία» σε σχέση με το έργο «ΠΑΘΕ Αλμυρός», περίπου πέντε μήνες μετά τη διεξαγωγή της Α' Φάσης του εν λόγω έργου και έξι και πέντε ημέρες αντίστοιχα προ της διεξαγωγής της Β' Φάσης αυτού. Θάσει των στοιχείων της αναθέτουσας Αρχής, η εταιρία Κ.Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε., που αναφέρεται ρητά στην εγγραφή, και η ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ/ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε. συμμετείχαν σε (φαινομενικά) ανταγωνιστικά κοινοπρακτικά σχήματα. Διαπιστώθηκε από τα ανωτέρω, ότι στην Κ/Ξ της Κ.Ι.ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. συμμετείχε και η προσφεύγουσα. Περαιτέρω, η καθ' ης αξιολόγησε ότι η συνεννόηση τουλάχιστον δύο εταιρειών, συμμετεχουσών σε διαφορετικά κοινοπρακτικά σχήματα, τα οποία επίσης είχαν προεπιλεγεί κατά την Α' Φάση του αντίστοιχου διαγωνισμού, ως προς το έργο «ΠΑΘΕ Αλμυρός», λίγο πριν από τη διεξαγωγή της Β' Φάσης των αντίστοιχων διαγωνισμών, ήτοι της κατάθεσης των οικονομικών προσφορών, και με δεδομένο ότι οι εμπλεκόμενοι, η ταυτότητα των οποίων αποκαλύπτεται στις εγγραφές στο ημερολόγιο του ..., δεν συμμετείχαν στους διαγωνισμούς σε ενιαίο σχήμα, δεν μπορεί να είχε άλλο αντικείμενο, παρά το συντονισμό της συμπεριφοράς των προεπιλεγείσων αυτών επιχειρήσεων ενόψει της κατάθεσης των οικονομικών προσφορών. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο της καθ' ης στην εταιρία ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε., εντοπίσθηκε και το έγγραφο με τίτλο «...». Το εν λόγω έγγραφο είναι ανυπόγραφο, δεν φέρει πλήρη ημερομηνία, αναφέρεται μόνο σε έτος (1996) και όπως προκύπτει από το διαβιβαστικό σημείωμα στο οποίο είναι συνημμένο, στάλθηκε με τηλεομοιοτυπία από την εταιρία ΤΕΡΝΑ Α.Ε. (και συγκεκριμένα τον ...) προς την εταιρία ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε. (και συγκεκριμένα τον ...) την 01.03.1996, ήτοι τρεις ημέρες πριν από την κατά τα ανωτέρω κατάθεση των οικονομικών προσφορών (Β' Φάση) που έλαβε χώρα την 04.03.1996. Ενόψει αυτών, διαπιστώθηκε ότι το ως άνω έργο υπήρξε αντικείμενο προσυνεννόησης/κατανομής μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Σύμφωνα με το συμφωνητικό αυτό, οι ακόλουθες εταιρίες/ κοινοπραξίες: Κ/Ξ Μηχανική Α.Ε. – ΠΑΡΝΩΝ Α.Ε., Κ/Ξ BALFOUR

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

ΒΕΑΤΤΥ – ΓΕΝΕΡ Α.Ε., Κ/Ξ ΜΕΤΩΝ Α.Ε. – ΚΙ.ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. –
ΕΛΤΕΚ Α.Ε., Κ/Ξ GRASSETO CONSTRUCTIONI – ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΣ Α.Ε., Κ/Ξ
ΑΤΤΙΚΑΤ Α.Τ.Ε. – ΑΒΛΕ Α.Ε. – ΑΛΤΕ Α.Ε., Κ/Ξ ΑΤΕΜΚΕ Α.Τ.Ε. – ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ
Α.Τ.Ε. – ΑΒΕΤΕ ΤΕΧΝΟΔΟΜΗ ΑΦΟΙ ΤΡΑΥΛΟΥ, Κ/Ξ ΤΕΒ Α.Ε.-
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ Α.Τ.Ε. – ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ Α.Ε., ΑΚΤΩΡ Α.Ε., Κ/Ξ ΤΕΡΝΑ Α.Ε.
– FERROCEMENTO S.p.A., Κ/Ξ ΕΡΓΑΣ Α.Τ.Ε. – ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε. – ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ
Α.Τ.Ε. – ΚΑΛΤΖΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε., Κ/Ξ ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε. –
ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε. και Κ/Ξ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε. – ΖΕΥΣ Α.Τ.Ε. –
ΤΕΓΚ Α.Ε. – ΕΤΕΘ Α.Ε. αποφασίζουν να συνεργασθούν υπό μορφή
Consortium για την από κοινού κατασκευή του έργου «Οδικός Άξονας Πάτρα –
Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Εργολαβία: Εκτέλεση εργασιών πλήρους κατασκευής
του αυτοκινητόδρομου με τα συναδά του έργα στο τμήμα Αγ. Θεόδωροι –
Αιμιρός από ΧΘ 261+350 μέχρι Χ.Θ. 287+507, κωδ. έργου 9471540 ΔΕ της
ΣΑΕ 071/2», λόγω της σοβαρότητας και του μεγέθους του ως άνω έργου, ο
διαγωνισμός του οποίου, όπως προκύπτει από το Προσέμιο του ως άνω
εγγράφου, προκηρύχθηκε στις 21 Αυγούστου 1995 (η ημερομηνία δημοσίευσης
της Διακήρυξης του έργου). Σύμφωνα με την ενότητα 5 του ως άνω εγγράφου

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

Τέλος, στην ενότητα θ αναφέρεται μεταξύ άλλων ο παρακάτω ειδικός όρος: κα

ών. Η Επιτροπή εκτίμησε ότι εν' όψει της διεξαγωγής της Β' Φάσης του ως άνω έργου, ήτοι της κατάθεσης των οικονομικών προσφορών, οι συμμετέχοντες στη Β' Φάση του σχετικού διαγωνισμού επεξεργάζονταν σχέδια Συμφωνητικού με αντικείμενα τη συμμετοχή όλων, ήτοι αναδόχων και μη, κατά ίσο ποσοστό, στην κατασκευή του συγκεκριμένου έργου, και για το λόγο αυτό, το ως άνω Συμφωνητικό είχε διασφαλιστική λειτουργία, ήτοι στόχευε να διασφαλίσει ότι οι εταιρίες που είχε συμφωνηθεί να παραιτηθούν από την ουσιαστική διεκδίκηση του σχετικού διαγωνισμού, θα συμμετείχαν σε μέλλοντα να συσταθεί ευρύτερο φορέα για την εκτέλεση του

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

κρίσιμου έργου, και άρα θα διέθεταν μερίδιο επί των εξ αυτού κερδών. Εξάλλου, στις εγγραφές της 28^{ης} και 29^{ης} Φεβρουαρίου 1996 στο προσωπικό ημερολόγιο του έτους 1996 του αναφέρονται δύο συναντήσεις στα γραφεία της εταιρίας Κ.Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ και «συμφωνία» σε σχέση με το ως άνω έργο, έξι και πέντε ημέρες προ της κατάθεσης των οικονομικών προσφορών αντίστοιχα. Σχετικώς με το έγγραφο αυτό που επιδείχθηκε στον ο τελευταίος δήλωσε (υπ' αριθ. 50/07.09.2015 έγγραφο εμπιστευτικού πρωτοκόλλου): «Για το συγκεκριμένο σχέδιο Ιδιωτικού Συμφωνητικό Συστάσεως Φορέα (Consorlium) στο οποίο συμβάλλονται 12 κ/ξίες μεταξύ των οποίων και η ΤΟ-ΜΟΧΛΟΣ δεν γνωρίζω προσωπικά τίποτα για τη σύνταξή του, πλην όμως, από τη χρονολογία που φέρει τόσο το έγγραφο 1996, όσο και από την ημ/νία αποστολής του σχετικού φαξ από την ΤΕΡΝΑ στην ΤΟ (1.3.1996), εκτιμώ ότι είναι προγενέστερο της δημοπρατήσεως του έργου τόσο γιατί από ότι θυμάμαι το έργο δημοπρατήθηκε αργότερα, όσο και από τον ειδικό όρο θ.α. στον οποίο αναφέρεται ότι «... μετά την υποβολή της προσφοράς θα αρχίσει η διαδικασία χωρισμού του έργου και αντιστοιχία των τμημάτων στους 12 καταρχάς κατασκευαστές μεταξύ των συμβαλλομένων, ώστε όταν ανακοινωθεί η κατακύρωση ...». Από ότι αντιλαμβάνομαι ο στόχος αυτού του συμφωνητικού ήταν η από κοινού ανάληψη της εκτέλεσης του υπόψη έργου ανεξαρτήτως ποια από τις συμβαλλόμενες κ/ξίες θα το αναλάμβανε ως μειοδότης». Τελικώς, το έργο δημοπρατήθηκε εκ νέου με ανοικτή διαδικασία την 29.05.1997 με σύστημα προσφοράς και με συμπλήρωση τιμολογίου και προϋπολογισμού προσφοράς. Το έργο κατακυρώθηκε οριστικά στις 16.07.1997. Από την επεξεργασία των στοιχείων που εντοπίστηκαν, εμπλεκόμενες στη σχετική συμφωνία διαπιστώθηκε ότι ήταν εκτός από τις εταιρείες που συμμετείχαν στη ΔΔΔ και (τουλάχιστον) οι εταιρίες Η' τάξης: ΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε., ΠΑΡΝΩΝ Α.Ε., ΓΕΝΕΡ Α.Ε., ΜΕΤΩΝ Α.Ε., Κ.Ι.ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε., ΑΤΤΙΚΑΤ Α.Τ.Ε., ΑΒΑΞ Α.Ε., ΑΛΤΕ Α.Τ.Ε., ΑΤΕΜΚΕ Α.Τ.Ε., ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ Α.Τ.Ε., ΑΦΟΙ ΜΙΧ. ΤΡΑΥΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΕΧΝΟΔΟΜΗ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΒΟΛΟΥ (ΤΕΒ) Α.Ε., ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ Α.Τ.Ε., ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ Α.Ε., ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε., ΤΕΡΝΑ Α.Ε., ΕΡΓΑΣ Α.Τ.Ε., ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ Α.Τ.Ε., ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε., ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε, ΖΕΥΣ Α.Τ.Ε, ΤΕΓΚ Α.Ε. και ΕΤΕΘ Α.Ε, οι εταιρίες Ζ' τάξης ΚΑΣΤΟΡ Α.Ε και η προσφεύγουσα εταιρία ΕΛ.Τ.Ε.Κ. Α.Ε, οι οποίες είναι μέρη του προαναφερόμενου ιδιωτικού συμφωνητικού και/ή είχαν μεταξύ τους επαφές, αν και συμμετείχαν σε (φαινομενικά) ανταγωνιστικά κοινοπρακτικά σχήματα, με στόχο την κατανομή του εν λόγω έργου. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έκρινε ότι το γεγονός ότι τελικά η (δεύτερη) κοινοπραξία στην οποία συμμετείχε η προσφεύγουσα, δεν επελέγη τελικά (στη δεύτερη δημοπράτηση του έργου) ως ανάδοχος του έργου, ουδόλως αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της ανωτέρω σύμπραξης. Ενόψει των στοιχείων που προαναφέρθηκαν, με την προσβαλλόμενη απόφαση εκτιμήθηκε ότι ο ανταγωνιστικός χαρακτήρας των συμφωνιών/εναρμονισμένων πρακτικών στις οποίες συμμετείχε η προσφεύγουσα είχε στόχο την τεχνητή διαμόρφωση του επιπέδου των προσφερόμενων στους διαγωνισμούς εκπτώσεων σε επίπεδο διάφορο από αυτό που θα επικρατούσε υπό ανταγωνιστικές συνθήκες και ότι το σύνολο των εν λόγω συμφωνιών και πρακτικών περιόριζε τελικώς τον ανταγωνισμό μέσω της κατανομής αγοράς μεταξύ ανταγωνιστών και της νόθευσης διαγωνισμών. Το σκοπό αυτό εξυπηρετούσαν παράλληλα και οι πρακτικές της ανταλλαγής ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών και της υιοθέτησης μηχανισμών διασφάλισης/ «αποζημίωσης» μη αναδόχων. Ειδικότερα, η επιλογή εκ των προτέρων μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών της μειοδότησης/«αναδόχου» εταιρίας/κοινοπραξίας ως προς τα έργα της σύμπραξης της κρίσιμης περιόδου και η εντεύθεν κατανομή της αγοράς, είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι περιόριζε την ελεύθερη επιλογή αναδόχου/κοινοπραξίας από την αναθέτουσα Αρχή και κατ'αποτέλεσμα απέβλεπε στην παγίωση τη θέσης των συμπρακτοουσών στην αγορά, χωρίς τελικώς να διεκδικηθούν οι διαγωνισμοί υπό συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού. Στόχος των σχετικών συνεννοήσεων εκτιμήθηκε από την καθ'ής ότι συνιστούσε η τεχνητή διαμόρφωση του επιπέδου των προσφερόμενων στους διαγωνισμούς εκπτώσεων. Με βάση όσα προαναφέρθηκαν και δεδομένου ότι οι μαρτυρικές καταθέσεις στο πλαίσιο της Αίτησης Επίδειξης των ... και ... εκτιμήθηκαν αυξημένης αποδεικτικής δύναμης, διότι ελήφθησαν σε χρόνο που ήταν αβέβαιο εάν θα

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

χρηγείτο από την Υπηρεσία η απαλλαγή στο πλαίσιο της Αίτησης Επείκειας, η καθ' ης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι διαπιστωθείσες πρακτικές στις οποίες συμμετείχε η προσφεύγουσα κατά την κρίσιμη περίοδο και στα έργα που προεκτέθηκαν, από τη φύση τους περιόρισαν τον ανταγωνισμό, καθώς είχαν ως αντικείμενο την νόθευση των διαγωνισμών και την παγίωση της θέσης των εκάστοτε συμπρακτοσών στην αγορά μέσω της μεταξύ τους κατανομής της αξίας των κρίσιμων εργολαβικών συμβάσεων και του προκαθορισμού του μειοδότη/αναδόχου του σχήματος που θα εκτελούσε τα αντίστοιχα έργα. Ως εκ τούτου, με την προσαλλόμενη απόφαση καταλογίσθηκε σε βάρος της προσφεύγουσας παράβαση του άρθρου 1 του ν 703/77 και του άρθρου 85 της Συνθήκης, για την συμμετοχή της σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη περί κατανομής αγορών και νόθευσης διαγωνισμών δημοσίων έργων κατά τα προαναφερόμενα διαστήματα.

9.Επειδή, η προσφεύγουσα, με την κρινόμενη προσφυγή και το από 18.6.2020 υπόμνημα που νόμιμα κατέθεσε, προβάλλει ότι η προσαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, λόγω συμπλήρωσης του χρόνου παραγραφής εντός του οποίου η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορούσε να διαπιστώσει την ένδικη παράβαση, καθόσον σε παραγραφή υπόκειται όχι μόνο η εξουσία αυτής να επιβάλλει κυρώσεις, αλλά και η εξουσία αυτής να διαπιστώνει και καταλογίζει παραβάσεις, γεγονός που κρίθηκε άλλωστε και με την 1976/2015 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Συνακόλουθα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η παραγραφή πηγάζει ευθέως εκ του Συντάγματος και του πρωτογενούς ενωσιακού δικαίου και ως εκ τούτου οιαδήποτε αντίθετη διάταξη τυπικού νόμου είναι αντισυνταγματική και ανιστρατεύεται τις θεμελιώδεις αρχές του ενωσιακού δικαίου.

10.Επειδή, η καθ' ης Επιτροπή Ανταγωνισμού προβάλλει, αντιθέτως, ότι η αρμοδιότητά της να διαπιστώνει/καταλογίζει παραβάσεις του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (Α'278) και του άρθρου 85 Συνθήκης και ήδη του άρθρου 101 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), σχετικά με συμμετοχή οικονομικών φορέων σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη περί κατανομής αγορών και πράξεις νόθευσης του ανταγωνισμού είναι απράθεσμη. Και τούτο διότι σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 του ν. 3959/2011, η

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

αρμοδιότητα αυτή δεν εμπίπτει στην προβλεπόμενη παραγραφή του άρθρου 42 του ν. 3959/2011, η οποία αφορά αποκλειστικά και μόνον την εξουσία της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα ή άλλες κυρώσεις για τον κολασμό των εκάστοτε παραβατών. Συνακόλουθα, η καθ'ης υποστηρίζει ότι το αυτό ισχύει και σε επίπεδο ενωσιακού δικαίου, όπου τόσο ο προϊσχύων Κανονισμός 2988/1974, όσο και ο νεώτερος 1/2003 δεν υιοθέτησαν διάταξη που να θεσπίζει παραγραφή ως προς την εξουσία της Επιτροπής να καταλογίζει στους υπαίτιους παράβασεις των κανόνων ανταγωνισμού.

11.Επειδή, το άρθρο 14 του ν.3959/2011 καθορίζει τις κυριότερες αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η αρμοδιότητα διαπίστωσης παραβάσεων των άρθρων 1 και 2 και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περαιτέρω λήψης των αντίστοιχων αποφάσεων που εμπίπτουν στα πεδία των εξουσιών αυτής, κατά το άρθρο 25 του ίδιου Νόμου, παρέχεται δε, ειδικότερα, στην Επιτροπή Ανταγωνισμού η δυνατότητα να απευθύνει συστάσεις, να υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να θέτουν τέρμα σε διαπιστωθείσα παράβαση παραλείποντάς την στο μέλλον, να επιβάλλει μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα πρόσφορα και αναγκαία για την παύση της παράβασης καθώς και να απειλεί ή να επιβάλλει πρόστιμα. Το δικαίωμα λήψεως των σχετικών αποφάσεων προϋποθέτει αναγκαιώς το δικαίωμα διαπίστωσης της παράβασης για την οποία πρόκειται. Επομένως, η παύση της παράβασης από την επιχείρηση πριν από την έκδοση της οικείας απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού δεν αποτελεί, γεγονός που εμποδίζει την άσκηση των δικαιωμάτων αυτής να διαπιστώνει την εκάστοτε παράβαση. Εξάλλου, μια απόφαση διαπίστωσης παραβάσεως με την οποία δεν επιβάλλεται παραλλήλως σε βάρος του υπαίτιου οιαδήποτε κατά την έννοια του ν. 3959/2011 «κύρωση», δεν εμπίπτει στο χρόνο της παραγραφής που θεσπίζει ρητώς η διάταξη του άρθρου 42 του ν. 3959/2011. Και τούτα διότι κατά την ρητή γραμματική διατύπωση της τελευταίας αυτής διάταξης, σε παραγραφή υπόκειται η εξουσία περί επιβολής κυρώσεων, τούτο δε, βρίσκεται σε αρμονία με την εισηγητική έκθεση του νόμου η οποία, όπως προεκτέθηκε, αναφέρει ρητώς ότι παραγράφονται οι παραβάσεις εκείνες οι οποίες παρέχουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την αρμοδιότητα

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

επιβολής κυρώσεων. Επιπλέον, η ως άνω αποκλειστική προθεσμία του άρθρου 42 του ν. 3959/2011 μέσα στην οποία η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να ασκήσει την αρμοδιότητά της αφορά αποκλειστικά και μόνο την αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων και όχι και την αρμοδιότητα αυτής να διαπιστώνει οιαδήποτε αντανταγωνιστική συμπεριφορά (ΣτΕ 582/2019), κατά το βάσιμα προβαλλόμενο σχετικό λόγο της καθ' ης. Συνεπώς, όσα περί του αντιθέτου υποστηρίζει η προσφεύγουσα κρίνονται απορριπτικά, ως νόμιμα αβάσιμα.

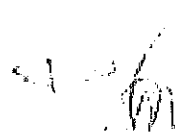
12.Επειδή, προβάλλεται περαιτέρω κατ' αμφισβήτηση της ουσιαστικής βασιμότητας της προβαλλόμενης πράξης ότι η κρίση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με την αποδιδόμενη συμμετοχή της προσφεύγουσας στη φερόμενη οριζόντια σύμπραξη περί κατανομής αγορών και νόθευσης διαγωνισμών δημοσίων έργων κατά το κρίσιμο διάστημά είναι μη νόμιμη και απεκμηρίωτη, δοθέντος άλλωστε ότι μετά την πάροδο τόσο μακρού χρόνου, ήτοι (30) ετών, η προσφεύγουσα δεν είναι σε θέση να προβεί σε οιαδήποτε ανταπόδειξη.

13.Επειδή, η καθ' ης υποστηρίζει αντιθέτως ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις απαγορευμένες συμπράξεις που διαπιστώθηκαν προκύπτει από πληθώρα συγκλινόντων αποδεικτικών στοιχείων, ήτοι τις ως άνω προσωπικές εγγραφές στο προσωπικό ημερολόγιο του ... τις καταθέσεις μαρτύρων, από έγγραφα και απαντητικές/διευκρινιστικές επιστολές αναθετουσών Αρχών και Υπηρεσιών καθώς και τα συμφωνητικά που ανευρέθησαν. Ειδικά, σε ότι αφορά τα συμφωνητικά το γεγονός ότι κάποια δεν φέρουν υπογραφή ουδόλως επηρεάζει την αποδεικτική αξία αυτών. Περαιτέρω η καθ' ης υποστηρίζει ότι η απουσία ημερομηνίας ή υπογραφής από ένα έγγραφο, ή το γεγονός ότι είναι κακογραμμένο ή περιληπτικό, δεν αφαιρεί από αυτό αποδεικτική ισχύ, στο βαθμό που η προέλευσή του, η πιθανή χρονολογία του και το περιεχόμενό του μπορούν να καθοριστούν με αρκετή βεβαιότητα, καθώς και ότι ουδόλως αναιρεί την παράβαση της προσφεύγουσας το γεγονός ότι κάποιες συμφωνίες δεν υλοποιήθηκαν στην πράξη (όπως στην περίπτωση του έργου Αγ Θεόδωροι-Αλμυρός). Και τούτο διότι στο βαθμό που η σύμπραξη με αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού εμπίπτει στις απαγορευτικές

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

διατάξεις της παρ. 1 των άρθρων 1 του ν. 703/77 και 85 ΣυνθΕΟΚ, η εν τούτοις πράγμασι μη εφαρμογή της συμφωνίας (εν όλω ή εν μέρει), όπως αντίστοιχα και η μη συμμόρφωση (εν όλω ή εν μέρει) προς τα συμφωνηθέντα, δεν ασκούν κατά νόμο ουδεμία επιρροή στη διαπίστωση της παράβασης. Τέλος, η καθ' ης προβάλλει ότι η άσκηση της αρμοδιότητάς της να διαπιστώνει παραβάσεις που νοθεύουν τον ανταγωνισμό είναι απρόθεσμη, ήτοι δυνατή να ασκηθεί κατά πάντα χρόνο και περαιτέρω απροϋπόθετη, υπό την έννοια ότι δεν απαιτείται για την άσκησή της να αποδειχθεί οιοδήποτε «έννομο συμφέρον» αυτής.

14.Επειδή, ναι μεν η αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού να διαπιστώνει αντανταγωνιστική συμπεριφορά, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην ενδέκατη σκέψη της παρούσας, δεν υπόκειται στον χρόνο της παραγραφής του άρθρου 42 του ν.3959/2011, πλην όμως η σχετική εξουσία για την διαπίστωση τυχόν παραβάσεων των κανόνων της κείμενης νομοθεσίας περί ανταγωνισμού πρέπει να ασκείται στα πλαίσια του κράτους δικαίου υπό την παράλληλη προϋπόθεση, ότι τούτο δεν πλήττει την αρχή της ασφάλειας του δικαίου. Ειδικότερα, η διαπίστωση της αντανταγωνιστικής συμπεριφοράς που υπογορεύεται κυρίως από την αρχή της νομιμότητας που δεν ανέχεται την παγίωση καταστάσεων αντιθέτων προς τον νόμο (πρβλ. απόφαση ΠΕΚ της 6.10.2006, Τ-22/02, Τ23-02, Sumitomo Chemical Co Ltd, Sumika Fine Chemicals Co Ltd κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 82), πρέπει να λαμβάνει χώρα κατόπιν στάθμισης. αφενός μεν, της γενικής αρχής της ασφάλειας δικαίου και του θεμελιώδους δικαιώματος υπεράσπισης (πρβλ. ιδίως ΠΕΚ, απόφαση της 27.6.2012, Τ-372/10, Bolloré, σκ. 103-119 της 18.6.2008 Τ-410/03 Hoechst GmbH κατά Επιτροπής ΕΕ· ΔΕΚ της 21.1.2006, C-167/04 P, JCB Service κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 71-73), το οποίο δεν μπορεί να ασκηθεί αποτελεσματικά όταν η αδικαιολόγητη πάροδος υπερβολικά μακρού χρόνου καθιστά ιδιαίτερα δυσχερή την συγκέντρωση αποδείξεων αναγκαίων ή πάντως ουσιωδώς χρησιμών για την άμυνα του ενδιαφεραμένου, αφετέρου δε, των λόγων δημοσίου συμφέροντος που δικαιολογούν την αναγνώριση αυτή. Το στοιχείο του εύλογου χρόνου κρίνεται κάθε φορά ανάλογα με την φύση και την σοβαρότητα της παράβασης, την δυσχέρεια εντοπισμού της, την έκτασή της

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

συμπεριφοράς των εμπλεκόμενων μερών καθώς και το σκοπό στον οποίο αποβλέπει ο ασκούμενος από την Επιτροπή έλεγχος και τις εν γένει περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης. Στην έννοια δε, του κράτους δικαίου εμπύπτει παραλλήλως και η εμπέδωση της προστασίας των εννόμων αγαθών με την ρητή στηλίτευση και ηθική αποδοκιμασία κάθε παράνομης συμπεριφοράς που ενέχει σοβαρή και ευρείας κλίμακας στρέβλωση των κανόνων ανταγωνισμού και προκαλεί παράλληλα σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου σημαντική οικονομική ζημία.

15.Επειδή, περαιτέρω, η Επιτροπή, στην οποία ανήκει η αρμοδιότητα εποπτείας της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού, κατά την επιβολή των κυρώσεων διαθέτει το αναγκαίο περιθώριο εκτιμήσεως, ώστε οι κάθε μορφής κυρώσεις που επιβάλλονται για παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού να είναι σύμφωνες με τις αρχές της αποτελεσματικότητας και αποτρεπτικότητας, ώστε να προσανατολίζουν την συμπεριφορά των επιχειρήσεων προς την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού (πρβλ. αποφάσεις ΠΕΚ της 6.4.1995 κατά Επιτροπής, T-150/89, Σ. 1995, II-1165, σκ. 57-59, της 11.12.1996...κατά Επιτροπής T-49/95, Σ. 1996, II-1799, σκ. 53, της 21.10.1997 κατά Επιτροπής T-229/94, Σ. 1997, II-1689, σκ. 127, της 11.12.2003 κατά Επιτροπής-61/99, Σ. 2003, II-5349, σκ. 170, της 25.10.2005, κατά Επιτροπής T-38/02, Σ. II-4407, σκ.134). Οι εν λόγω λοιπών αρχές, οι οποίες διέπουν το δίκαιο του ανταγωνισμού επιτάσσουν ιδίως η επιμέτρηση της ποινής να είναι σε ύψος τέτοιο, που αφ' ενός μεν να αποβαίνει ασύμφορη για την επιχείρηση η παραβατική συμπεριφορά, αφ' ετέρου δε, να είναι ουσιαδώς υψηλότερη από την μέγιστη ωφέλεια που θα μπορούσε να προσδοκά η επιχείρηση, έτσι ώστε αφ' ενός μεν η διάπραξη της παράβασης να καθίσταται για αυτήν κατάδηλα μη αρθρολογική οικονομική επιλογή, ακόμη και αν η πιθανότητα αποκάλυψης είναι εξαιρετικά χαμηλή (γιατί στην αντίθετη περίπτωση οι επιχειρήσεις θα αντιμετώπιζαν την κύρωση ως σύνηθες, προβλέψιμο και προϋπολογίσιμο «κόστος του επιχειρείν»), αφ' ετέρου δε να διασφαλίζεται η πλήρης καταστροφή του πλούτου και της ωφέλειας (δηλαδή, τελικά, του ανταγωνιστικού πλεονεκτημάτων) που αποκόμισε η επιχείρηση μέσα από αντιανταγωνιστικές πρακτικές, γιατί μόνο έτσι μπορεί να αποκατασταθούν για το μέλλον χρηστές

Αριθμός απόφασης: 3816/2020

και ίσες συνθήκες ανταγωνισμού στην οικεία αγορά. Σε περιπτώσεις δε, όπως στην προκειμένη, κατά τις οποίες έχει παραγραφεί το δικαίωμα της επιβολής προστίμου εις βάρος της επιχείρησης, απαιτείται στην Επιτροπή τουλάχιστον η διαπίστωση μιας ιδιαίτερα σοβαρής παράβασης του δικαίου του ανταγωνισμού, τη στιγμή μάλιστα που έχει επιφέρει αφενός ανυπολόγιστη οικονομική ζημία εις βάρος του Δημοσίου και αφετέρου αθέμιτο όφελος για την επιχείρηση, ώστε να παραμένουν ενεργές οι αρχές της αποτελεσματικότητας και της αποτρεπτικότητας. Εν προκειμένω, δε, ούτε τα Δικαστήρια που επιλαμβάνονται, ούτε η Επιτροπή έχουν ευχέρεια να μην επιβάλλουν τις κατάλληλες in concreto κυρώσεις (πρβλ ΠΕΚ απόφαση της 5.4.2006 Τ-279/02...κατά Επιτροπής ΕΕ σκ.78 κ.ε.). Καταλήγοντας, στις ανωτέρω περιπτώσεις, η αρχή της εύλογης προθεσμίας άσκησης της οικείας αρμοδιότητας εκ μέρους της Επιτροπής, θα πρέπει να εξετάζεται και υπό το πρίσμα της σοβαρότητας των παραβάσεων, της προστασίας του ανταγωνισμού και του δημόσιου συμφέροντος, στα πλαίσια που καθορίζουν οι αρχές της αποτρεπτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

16. Επειδή, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, επιλαμβανόμενη παραβάσεων που εμπήτουν στο πεδίο εφαρμογής, τόσο των εθνικών διατάξεων του ανταγωνισμού, όσο και των συναφών κοινοτικών, οφείλει, σε συμμόρφωση προς την αρχή της ισοδυναμίας, να τηρεί κατά την έκδοση της απόφασής της την αρχή της εύλογης προθεσμίας, η οποία (εύλογη προθεσμία) εκτιμάται κάθε φορά σε συνάρτηση προς τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως (in concreto). Η μη τήρηση ωστόσο, της αρχής αυτής ασκεί επιρροή επί του κύρους της διοικητικής διαδικασίας και της σχετικής αποφάσεως, μόνον όταν αποδεικνύεται, όπως προαναφέρθηκε, ότι η παρέλευση υπερβολικού χρόνου είχε επίπτωση στην ικανότητα των επιχειρήσεων να αμυνθούν αποτελεσματικά (ΣτΕ 1978/2015). Εξάλλου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού ως εκ της φύσεως και του έργου της, έχει ευρεία ευχέρεια να καθορίζει την προτεραιότητα των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιόν της και να διαθέτει για κάθε μια το χρόνο που εκτιμά αναγκαίο, σύμφωνα με την Απόφαση 525/VI/2011 περί καθορισμού της κατά προτεραιότητα εξέτασης των υποθέσεων. Την ευχερείά της βέβαια αυτή, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας της, οφείλει να την ασκεί με τρόπο συστηματικό και διαφανή, αξιολογώντας και συγκρίνοντας προς τούτο τις

έκτρεμείς υποθέσεις βάσει πρόσφορων κριτηρίων, αναγομένων στη σοβαρότητα, την πολυπλοκότητα, τον επείγοντα χαρακτήρα της κλίτη (ΣτΕ2662/2015). Στην προκειμένη όμως περίπτωση, κατά την γνώμη που επικράτησε στα Δικαστήρια, ουδόλως αποδεικνύεται ότι ο διαδραμίων χρόνος έθιξε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα δεν αναφέρεται σε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο που απώλεσε και τη σημασία του στην έκβαση της δίκης. Σε κάθε δε περίπτωση, τα στοιχεία στα οποία στηρίχτηκε η παράβαση είναι στη διάθεσή της και μπορούσε να τα αμφισβητήσει. Επίσης, η κρινόμενη υπόθεση αφορούσε πολλούς εμπλεκόμενους, ήταν ιδιαίτερος σοβαρή, ενδελεχής, ενώ παράλληλα η Επιτροπή οφείλει να ερευνά σωρεία άλλων σοβαρών ελέγχων, διαθέτοντας περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό. Εξάλλου, στην συγκεκριμένη περίπτωση η διοικητική διαδικασία ελέγχου που κινήθηκε αυτεπαγγέλτως από την Επιτροπή το έτος 2013 ουδόλως καθυστέρησε, δεδομένου ότι ολοκληρώθηκε εντός τετραετίας από την έναρξη αυτής. Κατόπιν αυτών, ο σχετικός ισχυρισμός της προσφεύγουσας πρέπει να απαρριφθεί, ως αβάσιμος. Όμως, κατά την γνώμη του μέλους του Δικαστηρίου, Καλ. Θεοδωράτου, εισηγήτριας, η αρχή της ασφάλειας του δικαίου, η οποία απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και ιδίως από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1 εδ. α του Συντάγματος (πρβλ. ΑΕΔ 14/2013, ΣτΕ 4731/2014), όσο και από το πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο, ως γενική αρχή αυτού (ΔΕΚ C-158/07) επιβάλλει, εκτός από την προβλέψιμη εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού (ΣτΕ 2811/2012), δεδομένου ότι πράκειται για δικαζίες που μπορούν να έχουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στους ενδιαφερόμενους (πρβλ. ΣτΕ 144/2015), η κατάσταση του επιχειρηματία, όσον αφορά την εκ μέρους του τήρηση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, να μπορεί να τίθεται εν αμφιβόλω (πρβλ. ΔΕΕ C-201/10 και C-202/10) μόνον εντός χρονικού διαστήματος με εύλογη διάρκεια. Η διάρκεια δε, αυτή πρέπει να συνάδει πρωτίστως προς την αρχή της αναλογικότητας (πρβλ ΔΕΕ C-341/13), ώστε, αφ' ενός, να επιτρέπει τον αποτελεσματικό έλεγχο της τήρησης των ως άνω κανόνων, χωρίς, όμως, να ενθαρρύνει τυχόν απραξία της Επιτροπής Ανταγωνισμού και, αφ' ετέρου, να μην αφήνει τους επιχειρηματίες έκθετους σε

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

μακρά περίοδο ανασφάλειας δικαίου και στον κίνδυνο να μην είναι πλέον σε θέση, μετά την παρέλευση ιδιαίτερας μακρού χρόνου, να άμυνθούν προσηκόντως έναντι σχετικών κατηγοριών (πρβλ και ΣτΕ 655/2020 ακ 5, 1623/2016). Υπό την έννοια αυτή, το διάστημα που μεσολάβησε στην προκείμενη περίπτωση, από την λήξη της παράβασης της προσφεύγουσας το έτος 1996, έως την κοινοποίηση σε αυτήν το έτος 2016 της εισήγησης της Επιτροπής Ανταγωνισμού ανέρχεται σε εικοσαετία και υπερβαίνει το μέτρο του εύλογου χρόνου, εντός του οποίου μπορεί να ασκηθεί αποτελεσματικά το δικαίωμα άμυνας της προσφεύγουσας και ταύτα ανεξαρτήτως της λυσιτέλειας του σχετικού ισχυρισμού αυτής ως προς τα μέσα άμυνας και την εντεύθεν αδυναμία ανταπόδειξης. Και τούτο διότι η μεσολάβηση εικοσαετίας αποτελεί ιδιαίτερας μακρά περίοδο, η οποία καθιστά αντικειμενικά αδύνατη την συγκέντρωση αιωνόδηποτε αναγκαίων και πάντως ουσιωδώς χρήσιμων αποδείξεων για την άμυνα του ενδιαφερομένου. Εξάλλου και ο έλεγχος της Επιτροπής που κινήθηκε το πρώτον δεκαεπτά (17) και πλέον έτη μετά την λήξη της διαπιστωθείσας παραβατικής συμπεριφοράς της προσφεύγουσας εκτιμάται, κατά την ίδια γνώμη, ότι διενεργήθηκε για τους ίδιους λόγους ως προς την επιχείρηση αυτή, πέραν του μέτρου του εύλογου χρόνου και συνεπώς έλαβε χώρα αδικαιολόγητα άψιμα. Ενόψει αυτών, η έκδοση της προσαλλόμενης απόφασης πλήττει στην αρχή της ασφάλειας του δικαίου και τα θεμελιώδες δικαίωμα υπεράσπισης, ανεξαρτήτως της ολοκλήρωσης του σταδίου της διοικητικής διαδικασίας ελέγχου εντός τετραετίας. Συνεπώς, ο σχετικός λόγος της προσφυγής παρίσταται, κατά την ίδια γνώμη, βάσιμος και η προσαλλόμενη απόφαση, για τους προεκτιθέμενους λόγους, ακυρωτέα.

16.Επειδή, λαμβάνοντας περαιτέρω υπόψη ότι : α) η διαπιστωθείσα αντι-ανταγωνιστική σύμπραξη, στην οποία συμμετείχε κατά περίπτωση η προσφεύγουσα, ιδίως με τις διαδοχικές συνεννοήσεις μεταξύ των συμπραττουσών επιχειρήσεων και τις επιμέρους συμφωνίες για τη χειραγώγηση των συγκεκριμένων διαγωνισμών δημοσίων έργων στις προαναφερόμενες περιπτώσεις θεμελιώνεται σε συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία συνίστανται αφενός μεν σε εγγραφές στα προσωπικό ημερολόγιο το , που καταγράφηκαν από συντάκτη που είχε άμεση

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

γνώση των πραγματικών περιστατικών που καταγράφονται, καθόσον ήταν ένας από τους συμμετέχοντες στις παραβατικές συμπεριφορές, το ημερολόγιο δε αυτό και οι εμπειρεχόμενες σε αυτό εγγραφές εντοπίστηκαν κατά τη διενέργεια αιφνιδίων ελέγχων στα γραφεία της εταιρείας ΜΟΧΛΟΣ ΑΕ, μέλος της σύμπραξης με την προσφεύγουσα κατά το κρίσιμο χρόνο, αφετέρου δε, σε προσύμφωνα/ συμφωνητικά, τα οποία συντάχθηκαν σε ανύποπτο χρόνο συγχρόνως με τη διενέργεια των κρίσιμων συναντήσεων των εμπλεκομένων μερών, αφετέρου δε, σε καταθέσεις μαρτύρων, μεταξύ των οποίων και του υπευθύνου του νομικού τμήματος της ίδιας ως άνω συμπράττουσας με την προσφεύγουσα εταιρείας με την επωνυμία «ΜΟΧΛΟΣ ΑΕ», β) ότι οι επιμέρους πληροφορίες ως προς τα έργα που προκηρύχθηκαν την κρίσιμη περίοδο, τις ημερομηνίες που έλαβαν χώρα οι διαγωνιστικές διαδικασίες και τους συμμετέχοντες σε αυτές (όπως κατά περίπτωση αναφέρονται) επιβεβαιώθηκαν από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τις αναθέτουσες Αρχές ως προς τις δραστηριοποιούμενες στον κλάδο δημοσίων έργων εταιρείες και τις λεπτομέρειες διεξαγωγής των ερευνώμενων διαγωνισμών (ημερομηνίες δημοσιότητας/κατακυρώσεως δημοσίων διαγωνισμών ταυτότητα συμμετεχουσών/προεπιλεγείσων, προσφερθείσες εκπτώσεις, ταυτότητα αναδόχου), γ) ότι τα ανωτέρω έγγραφα στοιχεία συνιστούν αξιόπιστα αποδεικτικά μέσα για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης, αφού έχουν συνταχθεί σε ανύποπτο και σύγχρονο με τη διενέργεια των παραβατικών συμπεριφορών χρόνο, χωρίς οι συντάκτες τους να είχαν την υποψία, ότι θα έφθαναν στα χέρια τρίτων προσώπων ή των δικαστικών αρχών, και έχουν συνεπώς, αυξημένη αποδεικτική αξία, όπως άλλωστε ορθά εκτίμησε και η καθ' ης, τα Δικαστήρια κρίνει ότι οι επίμαχες συναντήσεις που διαπιστώθηκαν πριν την διενέργεια των επίμαχων διαγωνισμών αποδεικνύεται ότι είχαν ως αντικείμενο τη χειραγώγηση αυτών, στόχος δε της πρακτικής σύναψης των προαναφερομένων συμφωνικών ήταν να καταστεί δυνατό να ελεγχθεί η έκβαση του διαγωνισμού, τόσο ως προς τον ανάδοχο, όσο και ως προς τις παρεχόμενες εκπτώσεις. Συνεπώς, οι σχετικές πρακτικές στις οποίες συμμετείχε και η προσφεύγουσα το κρίσιμο διάστημα ανάγονται σε χειραγώγηση διαγωνισμών με την δημιουργία αντι-ανταγωνιστικής σύμπραξης.

Αριθμός απόφασης: 3616/2020

με σκοπό τη νόθευση των συγκεκριμένων διαγωνισμών δημοσίων έργων που προεκτέθηκαν, όπως άλλωστε ορθά έκρινε και η Επιτροπή Ανταγωνισμού, όσα δε, περί του αντιθέτου προβάλλονται από την προσφεύγουσα πρέπει να απορριφθούν, ως αβάσιμα. Συνεπώς, νομίμως με την προσαλλόμενη απόφαση καταλογίσθηκε σε βάρος αυτής παράβαση των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (Α'278) και του άρθρου 85 ΣυνθΕΟΚ και ήδη του άρθρου 101 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

17.Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 277 παρ.9 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, ΦΕΚ Α' 97), πρέπει να διαταχθεί η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Τέλος, κατ' άρθρο 275 παρ.1 του ως άνω Κώδικα, τα δικαστικά έξοδα της καθ' ης η προσφυγή, ύψους 341 ευρώ, πρέπει να καταλογισθούν σε βάρος της προσφεύγουσας.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

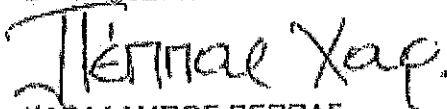
Απορρίπτει την προσφυγή.

Διατάσσει την κατάπτωση υπέρ του Δημοσίου του παραβόλου που καταβλήθηκε.

Επιβάλλει σε βάρος της προσφεύγουσας τα δικαστικά έξοδα της καθ' ης ύψους τριακοσίων σαράντα ενός (341) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 23.9.2020 και η απόφαση δημοσιεύθηκε στο ακροατήριο του Δικαστηρίου σε δημόσια συνεδρίαση στις 29.10.2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΕΠΠΑΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ

